

Št. 158 (21.091) leto LXX.

PRIMORSKI DNEVNIK je začel izhajati v Trstu 13. maja 1945, njegov predhodnik PARTIZANSKI DNEVNIK pa 24. novembra 1943 v vasi Zakriž nad Cerknim, razmnožen na ciklostil. Od 5. do 17. septembra 1944 se je tiskal v tiskarni "Dobrodob" v Govcu pri Gorenji Trebuši, od 18. septembra 1944 do 1. maja 1945 v tiskarni "Slovenija" pod Vojskim pri Idriji, do 7. maja 1945 pa v osvobojenem Trstu, kjer je izšla zadnja številka. Bil je edini tiskani partizanski DNEVNIK v zaslužjeni Evropi.

TRST - Ul. Montecchi 6 - Tel. 040 7786300, fax 040 7786339

GORICA - Ul. Garibaldi 9 - Tel. 0481 356320, fax 0481 356329

ČEDAD - Ul. Ristori 28 - Tel. 0432 731190

Internet: <http://www.primorski.eu/> e-mail: redakcija@primorski.eu

ČETRTEK, 10. JULIJA 2014

Primorski mobile

Spletne novice
Primorskega dnevnika
vedno s seboj

**Snemi aplikacijo
s spletne trgovine**

POSTNINA PLAČANA V GOTOVINI
Poste Italiane s.p.a. - Spedizione in
Abbonamento Postale - D.L. 353/2003
(convertito in Legge 27/02/2004
n° 46) art. 1, comma 1, NE/TS

1,20 €

Čezmejno je lepo, lokalizem pa ostaja

ALJOŠA FONDA

V Gorici, Novi Gorici, Šempetru in Vrtojbi razmišljajo o združevanju sil, storitev, prostorskih politik in tudi o fizičnem združevanju mest. Na srečanju Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje so predstavili načrt, s katerim si mladi arhitekti zamišljajo skupni razvoj teh mest.

Jasno je, da je usklajen čezmejni razvoj za prebivalce tega območja edina perspektiva, čeprav schengenskega odprtja meja še nismo dodobra izkoristili. Z izrazoma »enotni prostor« in »skupne vizije« se načeloma vsi strinjajo, ko gre zares pa je precej drugače. Na eni strani, v Sloveniji, prevladuje previdnost, morda s kančkom strahu. To je delno razumljivo: profesor Peter Gabrijelčič z ljubljanske univerze je razložil, da sestavljajo Slovenijo same obmejne regije, zato iščejo Slovenci neko ravnovesje med premoščanjem meje in ohranjanjem lastne identitete.

Mešani občutki pa so doma tudi v Gorici, kjer je impulz v okviru EZTS tudi po zaslugi slovenske narodne skupnosti močnejši. Na posvetu o čezmejnih strategijah sta bila navzoča voditelja goriške večine in opozicije, desne in leve sredine. Zamisel o enotnem prostoru žanje široko odobravanje, a vodilna goriška politika medtem odločno nasprotuje zaprtju goriške porodnišnice, ene najmanjših v Italiji, čeprav je v sosednjem Šempetru bolje opremljen oddelek. Če smo res za enotni prostor, zagovarjamo ga pri konkretnih vprašanjih. Vizije morajo udeleženci politiki: lov na glasove je kratkoročen, pomembnejši je dolgoročni lov na priložnosti za zanamce. Ne glede na to, v katerem predelu čezmejnega mesta se bodo rodili.

IZRAEL - Hamasove rakete (165) na Izrael prestreza sistem »Železna kupola«

Gaza je v plamenih Abas: »To je genocid«

Izraelska vojska včeraj izvedla več kot sto letalskih napadov

GORICA - Posvet EZTS Meja brez meja
**Izziv prihodnosti:
tri mesta v enem**

GORICA - Ali bodo Gorica, Nova Gorica in Šempeter z Vrtojbo v prihodnosti sestavni deli enega samega velikega mesta? Vprašanje danes še nima odgovora, nekaj podobnega pa so si zamislili študentje in profesorji goriške fakultete za arhitekturo. Obsežni načrt in maketa z možnim razvojnim scenarijem sta na ogled v Gorici, včeraj sta bila ta načrt ter študija združenja Confcommercio o gospodarstvu na obeh straneh meje predmet posveta goriškega EZTS.

GAZA / JERUZALEM / RAMALA
- Izrael bo še dodatno okrepljen napade na gibanje Hamas na območju Gaze in palestinski borci bodo za svoje raketiranje Izraela »plačali visoko ceno«, je po pogovorih z izraelskim varnostnim vrhom včeraj zatrdil izraelski premier Benjamin Netanyahu.

Palestinski predsednik Mahmud Abas je medtem Izrael obtožil, da v Gazi izvaja »genocid«. »Odlučili smo se, da še dodatno okrepijo napade na Hamas in na teroristične organizacije v Gazi (...) Vojska je pripravljena na vse možnosti (...) Hamas bo plačal visoko ceno za streljanje raket na izraelske državljane. Varnost državljanov Izraela je prva in glavna,« so sporočili iz Netanjahujevega kabineta. V nasilju v zadnjih dveh dneh je bilo po podatkih reševalnih služb ubitih že skupno 43 Palestincev, več kot 370 je bilo ranjenih. Med ubitimi naj bi bilo devet otrok in šest žensk ter vsaj en skrajnež.

**GM in večerne note
iz muzejskih klaviatur**

Na 5. strani

**Karabinjerji: v Trstu
manj kaznivih dejanj**

Na 5. strani

**Peš od Londona do
Trsta po poteh 1. vojne**

Na 8. strani

**V Novi Gorici narašča
nasilje v vseh oblikah**

Na 13. strani

OPČINE - Od ponedeljka redna povezava

Tramvaj odpelje

Na Opčinah jutri in v soboto dvodnevni praznik

TRST - Od ponedeljka bo priljubljeni melo-modri tramvaj ponovno povezoval tržaško mestno središče s kraško planoto in Opčinami. Uradno odprtje obnovljene proge pa bo jutri popoldne in sovпада z Openskimi poletnimi večeri, ki bodo v trgovinah, gostinskih obratih in ulicah zaživel jutri in v soboto.

Občinski odbor Edi Kraus se je na včerajšnji tiskovni konferenci uvodoma opravičil prebivalcem, predvsem tistim, ki živijo na težko dostopni Škorklji, ki so zaradi skoraj dveletne prekinitev voženj utrpeli največjo škodo.

ČEDAD - Predstavili program letošnjega festivala

Mittelfest sledi poti dialoga s številnimi evropskimi državami

ČEDAD - Znamenja Spomina, Lepote, Jugovzhoda, Sedanosti, Filma sestavljajo »kartografijo« sodobnega nemira, ki jo je nov umetniški vodja Franco Calabretto izrisal za letošnji Mittelfest. Spremembe in napetosti današnje Evrope v luči pretekle krize in vojne bodo vezna nit umetniških izrazov ustvarjalcev in ansamblov, ki prihajajo iz Italije, Slovenije, Hrvaške, Srbije, Avstrije, Nemčije, Švice, Češke, Nizozemske, a tudi iz bolj oddaljenega Kazahstana. Milanski in dunajski predstavitvi festivala je sledila včeraj tiskovna konferenca na sedežu festivala v Čedadu.

Na 2. strani

ČEDAD - Predstavili Mittelfest, ki bo potekal od 19. do 27. julija

Festival plodnega dialoga z evropskimi državami

ČEDAD - Znamenja Spomina, Lepote, Jugovzhoda, Sedanjosti, Filma sestavljajo »kartografijo« sodobnega nemira, ki jo je nov umetniški vodja Franco Calabretto izrisal za letošnji Mittelfest. Spremembe in napetosti današnje Evrope v luči pretekle krize in vojne bodo vezna nit umetniških izrazov ustvarjalcev in ansamblov, ki prihajajo iz Italije, Slovenije, Hrvaške, Srbije, Avstrije, Nemčije, Švice, Češke, Nizozemske, a tudi iz bolj oddaljenega Kazahstana.

Milanski in dunajski predstavitvi festivala je sledila včeraj tiskovna konferenca na sedežu festivala, v Čedadu, kjer so o smernicah in programu spregovorili poleg umetniškega vodje tudi novoizvoljeni predsednik Federico Rossi, svetovalka za gledališče Rita Maffei, čedajski župan Stefano Balloch, predstavniki Dežele, Pokrajine Videm in mecenske Fundacije Crup. Vrednotenje lokalnega potenciala je prednost, ki jo je izpostavil nov predsednik, medtem ko je deželni svetnik Martines poudaril predvsem poslanstvo festivala, ki z obnovljeno govorico vzpostavlja ploden dialoge z drugimi evropskimi državami.

Festival se bo odvijal od 19. do 27. julija (čeprav se bo zadnja prireditev zavlekla v noč do 28. julija, obletnice začetka prve svetovne vojne) in bo upošteval področja glasbe, plesa, gledališča, filma, lutkovne umetnosti. Del programa je zasnoval prejšnji vodja Antonio Devetag, zato so vsebine letošnjega festivala večročno delo. Dva gala večera bosta zaznamovala začetek in konec programa s predstavo Le soufflé de l'esprit v izvedbi priznanih čeških plesalcev Jiržija in Otta Bubeníčka, in z gostovanjem nizozemskega Combattimento Consort, ki bo s sodelovanjem ansambla Scapino Ballet iz Rotterdama postavil na oder baročne sugestije predstave Pearl.

Iz Slovenije prihaja predstava Slovenskega mladinskega gledališča Preklet naj bo izdajalec svoje domo-

Novoizvoljeni predsednik Mittelfesta Federico Rossi in čedajski župan Stefano Balloch

vine v režiji kontroverznega prodornega Oliverja Frljića (na sporedu otvoritvenega dneva festivala), a ima slovensko komponento tudi srbsko-slovensko-hrvaška koprodukcija v režiji priznanega Ivice Buljana Grobnica za Borisa Davidovića po romanu Danila Kiša (21. julija). Glasbeni program bo letos ponudil nekaj zanimivih dogodkov tudi za ljubitelje stare glasbe, na primer odkritje zapuščine violinstica Federiga Fiorilla (1755-1825), snov koncerta ansambla Arrigoni «Italijan na evropskih dvorih», ki je nastal v sodelovanju z revijo Amadeus. Skladateljica Sofija Gubajdulina bo gostja Mittelfesta, ki ji bo posvetil srečanje s publiko in koncert Filharmoničnega orkestra turinskega gledališča pod vodstvom Andresa Mustonena. Camerata Salzburg, klavirski kvartet Joseph Suk, jazz glasbenik Glauco Venier, trobentač Markus Stockhausen, solo koncert priljubljenega pianista Stefana Bollanija dopolnjujejo zanimiv glasbeni program. Omenjeni ita-

lijanski pianist bo nastopil tudi kot avtor dramskega teksta, ki ga je ustvaril štiričrno z igralko Valentino Cenni in nosi naslov Kraljica Dada.

Gledališka nit na dvojno temo »mittelevropske duše in prekoračenja meja« se bo dotaknila tudi drame Faust In & Out Nobelove nagradjenke Elfriede Jelinek v izvedbi ansambla Accademia degli Artefatti (krstna izvedba) in bo ponudila uprizoritev belgijskega režiserja Jana Fabreja o odnosih med očetom in sinom Attends, attends... (pour mon pere). Koncepti domovine, pripadnosti in očet(ovst)va bodo izrazito prisotni v programu, na primer v uprizoritvi mednarodne ženske zasedbe, ki bo pod režijskim vodstvom Gabrieleja Vacisa postavila na oder predstavo Beseda Oče.

Niti spomina bodo prepletali predvsem ustvarjalci iz naše dežele: tržaško gledališče Verdi bo predstavilo izvedbo komorne opere Histoire du soldat Igorja Stravinskega, koreogra-

finja Marta Bevilacqua je podpisala predstavo za šest plesalcev, tri glasbenike in devet koles po poteh prve svetovne vojne, Ariella Reggio in hudomušne Sestre Marinetti pa bodo protagoniste glasbene komedije o popevkah v času svetovne vojne. Igralec Paolo Fagiolo je priredil Haškovo mojstrovino Dobri vojak Švejk, igralci videmske akademije Nico Pepe pa predstavljajo recitale s skupnim naslovom Mort a vendre. Eden osrednjih dogodkov dramskega programa bo koprodukcija s festivalom v Spoletu Mrtvaški ples Avgusta Strindberga v režiji Luce Ronconija z igralko Adriano Asti (26. julija).

V zadnjih letih izrazito zapostavljene lutke bodo ponovno zaživele na predstavi ob stoletnici gledališča Piccoli di Podrecca. Filmi in glasba v živo pa bodo vsebine niza projekcij znanih filmov ob spremljavi učencev tržaškega in videmskega konservatorija.

Rossana Paliaga

VOLITVE

Stranka M. Cerarja prepričljivo vodi

LJUBLJANA - Volilna napoved tednika Mladina, ki zajema obdobje zadnjih treh dni, kaže na utrjevanje razmerij med vodilnimi strankami. Prepričljivo vodi Stranka Mira Cerarja (SMC), ki ima pred SDS več kot deset odstotnih točk prednosti. Podpora pridobiva DeSUS, ki ima že več kot 11-odstotno podporo, pa tudi SD, medtem ko podpora pada NSi in SLS. Gre za tretjo Mladinino napoved, ki kaže na utrjevanje razmerij. SMC, ki bi jo po volilni napovedi volilo 33,8 odstotka vprašanih, prepričljivo vodi, sledi SDS z 22,3-odstotno podporo. Razlika med strankama je sicer nekoliko manjša kot dan prej, a, kot so zapisali v Mladini, gre za zdaj le za nihanja znotraj merskih napak.

Bolj zanimivo je dognanje na drugih mestih. DeSUS pridobiva in ima že 11,4-odstotno podporo. Pridobiva tudi SD, ki bi jo volilo 8,7 odstotka vprašanih. Po drugi strani pa pada podpora NSi (5,2 odstotka) in SLS (3,5 odstotka). Zaveznik Alenke Bratušek je s štiri odstotki na meji parlamentarne praga, zaznavna pa je rast Združene levice, za katero bi po napovedi glasovalo 2,6 odstotka vprašanih. Združena levica je v tej meritvi sicer prvič prehitela Pozitivno Slovenijo, ki ima 2,1-odstotno podporo.

Volilna napoved je narejena po metodi »tracking poll«, ki se izvaja vsak dan in napoved zajame obdobje zadnjih treh dni. Meritev prvega in drugega dne ne objavijo, ampak počakajo na tretji dan in nato naredijo presek treh zaporednih dni. Vsak naslednji dan odvzamejo prvo meritev, najstarejšo, in dodajo najnovejšo ter tako dobijo vpogled v spreminjanje števila glasov. V Mladini raziskavo opravljajo v sodelovanju z agencijo Nina-media. Vsakodnevni vzorec obsega 150 vprašanih, tridnevni pa 450.

LJUBLJANA - V prostorih Filozofske fakultete

Raziskovalci s Tržaškega na izobraževalnem seminarju

Pred dnevi je v prostorih Filozofske fakultete na Univerzi v Ljubljani potekal tradicionalni junjski izobraževalni seminar v režiji Centra za slovenščino kot drugi/tuji jezik, ki v okviru Oddelka za slovenščino že vrsto let razvija celotno infrastrukturo za doseganje, preverjanje in potrjevanje znanja slovenščine kot neprvega jezika na vseh učnih ravneh. Seminarja se je udeležila množica učiteljev in lektorjev, ki slovenščino poučujejo v raznih akademskih in drugih izobraževalnih sredinah, tako v Sloveniji kot v tujini. Med vabljenimi predavateljci je nastopila tudi skupina slovenskih raziskovalk in raziskovalcev iz Tržaškega, ki je predstavila rezultate raziskovalnega projekta, zbrane v nedavno izdani publikaciji z naslovom Med drugim in tujim jezikom: Poučevanje in učenje slovenščine pri odraslih v obmejnem pasu Furlanije Juljske krajine (uredila Devan Jagodic in Štefan Čok).

Monografija, ki je bila v Trstu javno predstavljena že lani spomladi, sodi med aktivnosti strateškega projekta JezikLingua, sofinanciranega v okviru Programa čezmejnega sodelovanja Slovenija-Italija 2007-2013. V štirih samostojnih poglavjih obravnava proces poučevanja in učenja slovenščine kot drugega/tujega jezika (SDTJ) pri odrasli populaciji, ki živi vzdolž obmejnega pasu Furlanije Juljske krajine. V tržaški, goriški in videmski pokrajini se namreč v zadnjih letih stopnjuje zanimanje za učenje SDTJ, o čemer pričajo ugotovitve o strmo naraščajočem številu tečajev slovenščine za odrasle, ki jih prirejajo tako

javne kot zasebne ustanove. Ob pomanjkanju sistematičnih obravnav teh procesov, je projekt JezikLingua med svojimi aktivnostmi predvidel raziskavo z naslovom Poučevanje/učenje slovenščine kot drugega/tujega jezika, katere izvedbo je poveril Slovenskemu raziskovalnemu inštitutu (SLORI). Raziskava je predvidevala temeljit popis in analizo sodobne izobraževalne ponudbe v vseh treh pokrajinah, anketiranje 374 udeležencev jezikovnih tečajev, v zadnji fazi pa tudi ugotavljanje uspešnosti in težav pri učenju jezika na osnovi pričevanj učiteljev, zbranih s poglobljenimi intervjuji.

V uvodnem delu skupnega »tržaškega« referata je znanstvena koordinatorica projekta JezikLingua Susanna Pertot orisala glavne projektne dosežke, ravnatelj SLORI Devan Jagodic pa je zatem predstavil cilje in potek raziskave. Sledila so predavanja ostalih treh avtorjev monografije, Štefana Čoka in Maje Mezgec s Slovenskega raziskovalnega inštituta in Sare Brezigar z Inštituta za narodnostna vprašanja, ki so izluščili številna zanimiva spoznanja raziskave, hkrati pa izpostavili vrsto problematičnih vikov, povezanih z obravnavanim izobraževalnim procesom. V zaključkih so na primer izluščili ugotovljene potrebe po okrepljeni obstoječi izobraževalni ponudbi, po usposabljanju učnega kadra, še zlasti pa po vzpostavitvi strokovnega centra, ki bi po ljubljanskem modelu delovalo kot referenčno središče za učenje slovenščine kot drugega/tujega jezika na celotnem območju Furlanije Juljske krajine.

LJUBLJANA - Premierka Alenka Bratušek »Politična agitacija Cerkve prešla vse razumne meje«

LJUBLJANA - V Slovenski škofski konferenci s celotno vsebino pisma premierke Alenke Bratušek v Vatikan niso seznanjeni in je zato ne morejo komentirati. Predsednica vlade, ki opravlja tekoče posle, in predsednica ZaAB Bratuškova je namreč po diplomatski poti poslala pismo Vatikanu, v katerem sprašuje, ali je Vatikan seznanjen z dejanji slovenske Cerkve in ali se jim zdi dopustno vmešavanje cerkve v pravosodno vejo oblasti. S tem se je odzvala na besede predsednika SŠK Andreja Glavana, ki je glede obsodilne sodbe prvaka SDS Janeza Janšev v zadevi Patria dejal, da gre za montiran proces.

Na pismo Bratuškove se je odzval murskosoboški škof Peter Štumpf, ki je napisal, da Cerkev v Sloveniji kljub svojim grehom pri presoji poštenosti sodišč ne bo tiho, saj bi s tem zatajila Kristusa, Bratuškovi pa očital, da zavaja papeža.

V SŠK so na vprašanje, ali je stališče škofa Štumpfa njihovo uradno stališče, odgovorili le, da je uradno sta-

lišče SŠK glede volitev zapisano v njihovi izjavi, ki so jo predstavili prejšnji četrtek. V njej so slovenski škofje zapisali, da nas zadnji dogodki, ki upravičeno vznemirjajo številne državljane, opozarjajo na krizo, ki pretresa Slovenijo kot pravno državo, ter da je »udeležba na volitvah in izvolitev najboljših kandidatov državljanska in krščanska dolžnost za vsakega izmed nas«. S celotno vsebino pisma Bratuškove Vatikanu pa niso seznanjeni in je zato uradno tudi ne morejo komentirati.

Se je pa Bratuškova odzvala na zapis škofa Štumpfa in poudarila, da ta pogloblja njeno prvotno zaskrbljenost nad ravnani cerkvenih dostojanstvenikov in potrjuje, da je s pismom Vatikanu ravnala prav. Kot je zapisala, smo v Sloveniji že leta molčeča prič političnemu angažmaju največje verske skupnosti, letos pa je njena politična agitacija prešla vse razumne meje. »Spremenila se je v uničujoč napad in rušenje ustavnega reda samostojne slovenske države,« je zapisala Bratuškova.

BENEČIJA - V juliju številne prireditve

Spet je na vrsti Planet Bardo

ČEDAD - Dogajanje v občinah Bardo in Tipana bodo julija poživilo številne prireditve in prazniki, katerih vrhunec bosta že tradicionalna kulturna prireditve Planet Bardo in Praznik emigranta.

Začenja se že ta vikend z dobrodelno pobudo »Festa per un amico« (Praznik za prijatelja), ki združuje športne in glasbene dogodke. V nedeljo, 13. julija, bo ob 15.30 v cerkvi Sv. Trojice v Viškorski zanimiv koncert renesančne angleške glasbe. Nastopili bodo Stefania Masutti (sopran), Kiriko Mori (sopran), Antonella Sabetta (mezzosopran), Rika Murata (nožna viola, lirone), Massimo Trivelloni (renesančna lutnja).

Konec julija pa bodo obiskovalci Terske doline spet lahko »pristali« na Planetu Bardo. Letos priljubljena prireditev ponuja tri različne dogodke. V ponedeljek, 21. julija, bo ob 18.30 v cerkvi v Zavrhu koncert pevke Elise Lovele, ki

Posnetek z lanske prireditve

NM

jo bo spremljal mladi multiglasbenik Davide Tomasetig. V sredo, 23. julija, bodo v centru Stolberg v Bardu predvajali nekaj posnetkov o Terskih in Karnajskih dolinah Paola Comuzzija. Po pevskem nastopu

Rezizanke Silvine Paletti bodo predstavili novo knjigo Sandrina Coosa z naslovom »Sfascio: testimonianze dopo l'8 settembre 1943«. Kulturni večer bo zaključila skupina Celtic Pixie.

V soboto, 26. julija, bo ob 18.30 otvoritev skupinske razstave sedmih umetnikov, ki se bodo letos udeležili ustvarjalne kolonije v okviru Planet Bardo. Letošnji gostje, ki bodo navdih za nove umetnine iskali v Terski dolini bodo Anne-Marie Letenre iz Belgije, Carlo Vidoni iz Čente, Dea Volarič z Mosta na Soči, Jože Šubič iz Maribora, Marisa Plos iz Gumina, Roberto Tigelli, ki je ustvarjal tako v Trstu kot v Milanu in Rimu, in Wolfgang Bucha z Dunaja.

Prvič pa bosta na prireditvi Planet Bardo sodelovala tudi novinar Michele Obit in mladi risalec stripov Fausto Gonzalez, ki bosta v soboto v risbah in besedi predstavila svojo izkušnjo in vtise z gostovanja v Terski dolini.

Zadnji vikend julija pa bo kot ponavadi namenjen Prazniku emigranta. Poleg glasbenih dogodkov bodo lahko obiskovalci poskusili tudi domače dobrote, saj bodo delovali dobro založeni kioski. (NM)

SPOMIN ALDA RUPLA

»Miran je bil natančen in konstruktivno kritičen«

Prejšnji teden nam je pisatelj Boris Pahor poslal ganljiv spomin o svojem pokojnem dijaku Miranu Hrovatinu. Danes objavljamo spomin na Mirana izpod peresa Alda Rupla.

Dopis s spomini Borisa Pahorja, tudi mojega profesorja na nižji srednji šoli pri Sv. Jakobu v Trstu, o Miranu Hrovatinu, je sprožil željo po dodatnem pričevanju o dijaku, mladincu, fotografu in človeku.

Po nižji srednji šoli se je Miran vpisal na višji šolski zavod z italijanskim učnim jezikom. Izbiro je narekovala želja po povsem določeni zvrsti izobraževanja, ki pa ni vplivala na njegovo jezikovno čutenje ali na javno izražanje narodne pripadnosti. Zavest je gotovo črpal v družinskem krogu, zlasti pri očetu, kar se je poznalo tudi pri njegovih bratih. Črpal jo je v osmih letih obveznega šolanja, za njimi pa v petletju aktivne dejavnosti v Rodu Modrega Vala, znotraj katerega je zavzeto sprejemal taborniške zakone.

Pri izvajanju programa je bil vedno natančen, konstruktivno kritičen, prijazen neomajen in vselej neoporečno opravljen (glej posnetek) tudi po večtedenskem bivanju

v naravnem okolju gozda, gorskih grebenov, neviht in brodenja rek ali med desetdnevnimi potovanji z avtobusi, vlaki in peš po pokrajinah osrednjega Balkana. Na rodovih akcijah je brat Sever bil za uradnega fotografa - pričevalca ('kar se Janezek nauči, to Janez zna'); vsi iz tedanjega obdobja se ga spominjamo po profesionalno umetniškem načelu, ki se ga je držal ob vsaki priložnosti: fotografski posnetek mora vsebovati tudi človeški lik, sicer gre za pusto tihožitje.

Bil je med tistimi člani mladinske vzgojne organizacije, ki je na taborjenjih v primeru nedeljskega dežurstva v kuhinji prosil za zamenjavo, da je lahko v popolnem kroju šel k sveti maši v bližnjo cerkev. Veliko so mu pomenili simboli, nikoli se ni izogibal nositi venec, grbov in zastav. Na posnetku drži rodovo zastavo v skupini bratov in sestra med poklonom padlemu komandantu 3. Črnogorske divizije Savi Kovačeviću na pobočju Košurja nad Sutjesko v Centralni Bosni. Tja se je službeno večkrat vračal v kasnejših desetletjih spet kot snemalec - pričevalec. Potem je prišla Somalija ...

Aldo Rupel - Skala

DEŽELA - Aktualno vprašanje

Slovinci v DS in Gabrovec o reformi uprav

TRST - Slovenska komponenta Demokratske stranke in deželni svetnik Igor Gabrovec sta zavzela stališče o predlogu deželne reforme krajevnih uprav. Deželni svetnik SSK sklicuje na to temo zborovanje vseh slovenskih javnih upraviteljev, na seji slovenske komponente DS, ki je bila razširjena na strankine upravitelje, pa je o tem poročal deželni poslanec Stefano Ukmar.

Slovinci v DS ocenjujejo, da bo imela omenjena deželna reforma konkretne posledice na tukajšnji teritorij. Ob ugotovitvi, da se bo po vsej verjetnosti celoten postopek upočasnjal, saj deželni odbor še ni sprejel dokončnega predloga in je besedilo še vedno v središču številnih srečanj, razprav in tudi stalnega spreminjanja, je bila na srečanju izražena zaskrbljenost nad nekaterimi aspekti reforme, v prvi vrsti glede močno okrnjenih pristojnosti občin in zagotavljanja manjšinskih pravic.

Slovenska komponenta DS soglašala s potrebo po reformi, piše v izjavi za tisk, ki mora postaviti v središče pozornosti občane in njihovo pravico do kakovostnih uslug. Prav v ta namen bo v kratkem pripravila dokument, ki bo vseboval ocene in pripombe k predlogu deželnega odbora in na podlagi tega naj bi steklo tudi soočenje z vsemi pristojnimi subjekti. Kot je izšlo iz srečanja, imajo v tej fazi po oceni DS glavno besedo ravno župani in ostali krajevni upravitelji, ki si bodo prizadevali tudi znotraj različnih organov stranke, kjer v tem času poteka živahna in poglobljena razprava, za čimboljšo reformo.

»Prvi osnutek deželne reforme krajevnih uprav, ki po ukinitvi pokrajine posega v področje politično-upravne avtonomije zlasti majhnih občin, nas zaskrblja in nujno je, da se že v tej sorazmerno zgodnji fazi soočimo še najprej med izvoljenimi javnimi upravitelji slovenske narodnosti,« predlaga Gabrovec, ki je pred dnevi prvi opozoril, da tako zasnovana reforma grobo trči v zamajene pravice Slovencev na naseljenem območju od Milj do Trbiža.

»Združevanje občin v nove enote neizogibno trešči v specifiko obmejnega pasu naše dežele, kjer je zgodovinsko prisotna slovenska manjšina. Spet moramo glasno opozarjati, da nas ščitijo državni zakoni in tudi mednarodni sporazumi, evropske listine in sama ustava. Dvojezične občine so v povojnih desetletjih uspešno razvijale svojo 'posebnost' in tudi z zagotavljanjem enakopravnosti slovenskega jezika v birokratskem in političnem vsakdanu jamčile osnovne pravice do dostojanstva naših ljudi, njihove kulture in občutka pripadnosti v prostoru, ki ga naseljujemo poldrugo tisočletje. Zato je danes na nas naloga in odgovornost, da z vsemi sredstvi tudi v času velikih sprememb vendarle ohranimo in pravzaprav še dodatno utrdimo upravno avtonomijo narodno-jezikovne skupnosti, ki s svojo posebnostjo plemeniti in bogati ves prostor,« poudarja Gabrovec. Ta načela povezuje s samim smislom obstoja Evropske skupnosti. Slednja je namreč nastala tudi na vlogi manjšin, saj te približujejo sosednje si narode, ki so se med seboj spopadali več stoletij.

»Več ali manj vsiljeno združevanje malih občin, v katerih veljajo zaščitne norme, z drugimi, večjimi enotami, ki nimajo specifičnih potreb (in obveznosti) v odnosu do pripadnikov narodnostne manjšine bi torej neizogibno privedlo do znižanja ravnih zaščit. Do istega negativnega učinka bi privedel tudi odvzem pomembnih pristojnosti, ki jih izvajajo občinske uprave na svojem ozemlju (npr. prostorsko načrtovanje in finance). Sploh pa bi se pod tako zasnovano reformo postavljala pod vprašaj dvojezična uprava in javno poslovanje v slovenskem jeziku.« Zato je SSK zaprosila za nujno soočenje s predsednico Dežele Deboro Serracchiani, odbornikom Paolom Pantinom in z vodstvom DS, s katero ima volilni dogovor, ki reforme vsekako povezuje na spoštovanje temeljnih pravic slovenske narodne skupnosti,« poudarja še Gabrovec.

Moj Travnik '84

Minilo je trideset let od tistega 20. maja 1984, ko so se Slovenci v Italiji zbrali na Travniku: trideset let - v vseh pogledih dolgo obdobje, v tehnološkem smislu pa sploh. Pred tridesetimi leti nismo vsi imeli fotoaparate, snemalnih kamer, kaj šele mobilnih telefonov, s katerimi je mogoče celo fotografirati ali snemati. Pa vendar mislimo, da velja poskusiti.

Drage bralke in bralci!

Primorski dnevnik vas vabi, da odprete predalčke in kartonaste škatle, v katerih hranite svoje fotografije, da s polic vzamete družinske albume in z nami delite spomine na tisto sončno dopoldne. Fotografije nam lahko pošljete po elektronski pošti na naslov redakcija@primorski.eu, ali pa jih dostavite v naše goriško oziroma tržaško uredništvo: skenirali jih bomo in jih objavili na naši spletni strani www.primorski.eu

Slike z goriškega Travnika, takratni doberdobski župan Pepi ali Jože Jarc

ANTEK TERČON

OPČINE - Jutri uradna predstavitev, od ponedeljka redna povezava

Tramvaj odslej po obnovljeni progi

Opravičujem se prebivalcem, predvsem tistim, ki živijo na težko dostopni Škorklji, saj vem, da so zaradi skoraj dveletne prekinitve voženj trpeli.

Občinski odbornik za razvoj in ekonomske dejavnosti Edi Kraus je včerajšnje tiskovno konferenco začel z običajno iskrenostjo in brez nepotrebnih ovinkarjenj ter svoje prve besede namenil tistim, ki so zaradi ustavljenih vozil utrpeli največjo škodo. Zaželel jim je, da bi od ponedeljka ponovno uživali na tramvaju, a tudi, da bi ponovna vzpostavitev povezave med mestom in Opčinami blagodejno vplivala na opensko gospodarstvo, na tamkajšnje gostince in trgovce, ki so prav tako občutili negativne posledice okvare.

Bilo je septembra 2014, ko je priljubljeni »tramvaj openski« iztiril in pustil na cedilu krajevno prebivalstvo, a tudi številne turiste, ki radi uživajo v potovanju z belo-modrim vozilom. Sama popravila in ponovna usposobitev proge sta resnici na ljubo trajali le šest mesecev, za kar se je predsednik prevoznega podjetja Trieste Trasporti Giovanni Longo izrecno zahvalil podjetju Segeco iz Mester. Veliko večji problem so predstavljala finančna sredstva, ki jih je morala Občina (lastnica proge) pridobiti za obnovo vzpenjače in električne napeljave za postajo na Škorklji ter zamenjavo precejšnjega dela proge (za skupnih 1.400 metrov). Končna finančna nalozba je presegla poldrugi milijon evrov.

Po skoraj dveletnem premoru in rekordno hitri obnovi je torej sedaj vse nared za ponovni pogon vozil. Na vzpostavitev redne povezave med mestnim središčem in Krasom bo sicer treba počakati do ponedeljka, jutri pa bo priljubljeni tramvaj ponovno prižgal motor za povabljenec in goste. Ob 17.30 se bodo na Trgu Oberdan zbrali upravitelji z županom Cosolinijem na čelu, zaigrala bo priljubljena banda Refolo, gojenci zavoda Mitja Čuk bodo delili spominke, belo-modri tramvaj bo blagoslovil škof Giampaolo Crepaldi. Ob 18. uri bo tramvaj krenil na pot in se dvajset minut kasneje ustavil na Kolonji, kjer ga bodo pričakali skupina Kraški šopek in prebivalci Ferlugov in Banov, ki so zgodovinsko vezani nanj. Ob 19. uri bo tramvaj pripeljal na Opčine, kjer so predvideni pozdravi župana in drugih predstavnikov oblasti. V družbi trenjske godbe Viktor Parma se bodo nato podali do dvorane ZKB, kjer bodo odprli razstavo povečav starih »tramvajskih« razglednic in fotografij.

Predsednica konzorcija Skupaj na Opčinah Nadia Bellina je spomnila, da bodo openske ulice zaprte za promet, na njih pa se bo tako jutri kot v soboto odvijalo veliko zanimivega. Na primer tekmovanje v rolkanju, ki ga bo v soboto na Proseški ulici priredilo ŠD Mladina, tržnica kraških okusov (oba večera od 18. dalje na Nanoškem trgu - Škavenci). Številni trgovci in gostinci bodo poskrbeli za glasbo v živo in okrepčila, otroci se bodo zabavali na zračnih igralih, z maskerji in čarodeji.

Ob ponovni vzpostavitvi tramvajske povezave je občinska uprava poskrbela tudi za zanimivo zgibanko-zemljevid, ki izletnikom in kolesarjem ponuja devet različnih poti po tržaški okolici. Odbornik Kraus se je zahvalil konzorciju Promotrieste, predvsem pa štirim društvom (Monte Grisa Insieme, Ulisse-Fiab, Bikeways in ASD Gentlemen), ki so z velikim navdušenjem in prostovoljnimi delom pripravili koristni zemljevid. V prihodnje naj bi izšle tudi angleška, nemška in slovenska različica. (pd)

Desno: iztirjen tramvaj 3. septembra 2012; spodaj: obnova tračnic; levo: poskusna vožnja po obnovi

FOTODAMI@N

POLITIKA - Massimiliano Fedriga vodja skupine poslancev Severne lige

Tržačan na čelu

Poslanec Massimiliano Fedriga je od včeraj vodja parlamentarne skupine Severne lige v poslanski zbornici. Fedriga je prvi Tržačan in tudi najmlajši ligaš, ki je zasedel to mesto, nasledil pa je Giancarla Giorgettija, ki so mu zaupali druge funkcije.

Kaj pomeni za vas izvolitev na čelo skupine poslancev Severne lige?

Naj uvodoma poudarim, da je bila skupina Severne lige v poslanski zbornici vselej enotna. Dosedanji vodja Giorgetti je zapustil to mesto, ker se bo posvetil drugim vprašanjem, poslanska skupina pa me je izvolila na to mesto. Izvolitev predstavlja seveda veliko zadoščenje, skupina poslancev pa bo, kot rečeno, vsekakor še naprej delovala enotno.

Vi ste tudi prvi Tržačan na čelu parlamentarne skupine...

To me veseli še predvsem za ozemlje. Problemom v tržaški pokrajini sem sicer vselej sledil in skušal najpomembnejše izpostavljati v Rimu. To nameravam seveda storiti tudi v prihodnosti in zagotavljam, da je naša skupina v poslanski zbornici zelo bojevit.

Severna liga je v opoziciji in ste zelo kritični do vlade Mattea Renzija. Kaj mu še predvsem očitate?

Renzi je doslej mnogo obljubljal, a še čakamo na konkretna dejanja. Njegova vlada je namreč doslej poskrbela le za nove davke.

Na primer?

Nova vlada je nekaterim obljubila 80 evrov več v plači. To obljubo je držala, toda za kritje stroškov so po eni strani zmanjšali kakovost storitev ali so sploh ukinili nekatere storitve, po drugi pa so uvedli novi davek Tasi, ki bo še izpraznil žep davkoplačevalcev.

Kako ocenjujete prizadevanja za nov volilni zakon?

Čudno je, da vlaga Renzijeva vlada (in mestoma tudi Gibanje 5 zvezd) toliko truda v izdelavo novega volilnega zakona. Država je v hudi stiski, brezposelnost mladih je dosegla raven 46 odstotkov, mnogi podjetniki so si vzeli življenje. Bojim se, da

Massimiliano Fedriga v uredništvu Primorskega dnevnika

ARHIV

si hočejo nekateri politiki le zagotoviti stolček v prihodnji zakonodajni dobi, medtem ko bi se morali bolj posvečati boju za izhod iz krize.

Kaj pa reforme, ki jih zasleduje Rim?

Če so reforme zares v interesu državljanov, smo pripravljeni tudi sodelovati in se pogajati. Če pa je namen reform samo delitev oblasti med strankami, temu odločno nasprotujemo.

Kakšne so po vaši oceni prioritete?

Prednost mora imeti boj proti nezakonitemu priseljevanju. Prioriteta so namreč italijanski državljani oziroma družine, očetje in matere, ki so v težavah zaradi krize. Država se mora namreč obnašati kot vesten oče: prej bo poskrbel za svoje sinove, šele nato bo lahko pomagal sosedu.

Severna liga je v opoziciji tudi v Evropi. Volitve za obnovo evropskega parlamenta so za nami, SL pa sodi med t.i. evroskeptike. Kakšno je danes vaše stališče? Ali ste še tako zagrizeni nasproti ki EU in skupne evropske valute?

Evroskeptiki smo bili in evroskeptiki

smo ostali. Dejstvo je, da je potrebno to Evropo zrušiti in zgraditi novo, v kateri bodo na prvem mestu državljani. Nasprotujemo seveda tudi evru, ki je hudo oškodoval naše podjetnike in gospodarski sistem. Zato ne sprejemamo izjav tistih, ki obožujejo evro, saj so se proti njemu že izrekli nekateri Nobelovci. Italijanska vlada naj se torej predrami, ker je treba delati za interese državljanov in ne nemške kanclerke Merklove.

Ali lahko predstavlja vaša izvolitev na čelo poslancev ne nazadnje tudi odskočno desko za kandidature za predsedniško mesto na prihodnjih deželnih volitvah v Furlaniji-Juljski krajini?

Za take račune je še prerano. Res pa je, da je izid evropskih volitev pokazal, da je Severna liga edina alternativa levosredinski vladi. Volilci so s svojim glasom tudi povedali, da so jim jasni in verodostojni programi bolj pri srcu kot pa dvoumne rešitve. Če se bo hotela torej desna sredina ponovno uveljaviti, bo lahko to storila le s pogonsko silo Severne lige.

Aljoša Gašperlin

PODLONJER Praznik SIK in SKP proti vsem vojnam

Stranka komunistične prenovne (SKP) in Stranka italijanskih in slovenskih komunistov (SIK) prirejata v soboto in nedeljo v Ljudskem domu v Podlonjerju (Ul. Masaccio 24) praznik proti vsem vojnam. V soboto ob 19. uri bo na sporedu pobuda »Rdeča vrtnica: beseda in pesem proti vojni.« Ob stoletnici izbruha prve svetovne vojne (1914-2014) in v spomin na uboj Rose Luxemburg in Karla Liebknechta bo predstavitev mirovnih in antimilitarističnih tekstov in pesmi znanih avtorjev iz tistega obdobja, od uradne zgodovine večkrat zamolčana pričevanja. Nastopata Adriana Giacchetti in Gianluca Paciucci. Ob 21. uri bo sledil poseg zgodovinarja Roberta Todera, ki bo govoril o naši dedih med prvo svetovno vojno. Njegovo predavanje nosi naslov Podobe in zgodbe naših dedov, navdanih ljudi, katerim je vojna spremenila življenja.

V nedeljo ob 19. uri bo okrogla miza Sedanje vojne - nerešene teme od prve svetovne vojne. Sodelujejo vojni zdravnik Marino Andolina, pokrajinski tajnik SKP - EL Peter Behrens, deželni tajnik SIK Stojan Spetič, moderator Gianluca Paciucci član redakcije revije Guerra e pace.

Ob 20.30 bo nastopila skupina To Loo Loose (glasba Irish rock). Oba dneva bosta na ogled razstavi Včerajšnje vojne (razglednice iz osebne zbirke Liliane Pajola) ter Današnje vojne (dokumenti iz ravnih spletnih strani). Odprti bodo kioski s pijačo in jedmi na žaru.

MUZEJSKI VEČERI - V gledališkem muzeju Schmidl v palači Gopčević

V večernem mraku zazvene le note iz starodavnih klaviatur

Iz muzejskih klavirjev so jih pričarali gojenci Tamare Ražem na šoli Glasbene matice

Ko hrup na kanalu utihne, se stara glasbila gledališkega muzeja Schmidl ponovno oglašijo in v dvoranah palače Gopčević zaživi odmev družabnih večerov izpred stoletja. Muzej vabi namreč vsak tork na srečanja v okviru nove pobude Schmidl zvečer, ki je namenjena spoznavanju starih glasbil muzejske zbirke. Za tematske vodene ogledske skrbi kustos muzeja Stefano Bianchi, za glasbene točke učenci Glasbene matice, vsako srečanje pa se zaključuje s pogovorom na temo razstave scenskih osnutkov iz predstav tržaških gledališč v 19. in 20. stoletju, ki je na ogled v pritličju muzeja. Na uvodnem večeru je publika prejšnji teden lahko prisluhnila igranju na violini Carla Stuparicha in Giannija Pavlovicha; vezna nit večera so bile življenjske zgodbe teh dveh protagonistov tržaške kulturne scene v času prve svetovne vojne in njunih violin, ki sta z igrali tudi na fronti, čeprav ena na italijanski, druga pa na avstroogrski strani. Ta teden pa se je pričel niz sodelovanj z Glasbeno matico, ki bo 22. julija ponovno prisotna z učenci klavirskega razreda Tamare Ražem Locatelli, 15. julija pa z violinistom zagrebške akademije v sklopu dogodkov mednarodnega festivala Kras, ki se bo odvijal prihodnji teden v Devinu.

Klaviature so predstavljale fokus prvega večera v družbi slovenske glasbene šole; stodesetletni tržaški klavir Magrini & Sohn v salonu v prvem nadstropju in češki klavir Förster v dvorani Bazlen sta ponudila mladim pianistom zanimivo izkušnjo, da so lahko ustvarili in prisluhnili zvoku iz meščanskih salonov prejšnjega stoletja s skladbami, ki so v nekaterih primerih zagotovo prvič zazvene le na teh glasbilih. Učenci so izbrali Mozarta, Liszta, Moskovskega, Chopina, Hačaturjana, Bartoka, Šostakoviča, pianist Rok Dolenc pa je zaigral tudi lastno skladbo. Stik s starimi glasbili zahteva večji poslušal do značilnosti instrumenta in odziva mehanike. Za Roka vse to ni bilo novost: »Doma smo imeli star, stoletni klavir, na katerem sem začel igrati, zato sem imel precej jasna pričakovanja o razlikah. Taki klavirji imajo tudi drugačen zvok in skladatelji so nekoč pisali na tej podlagi.« Zvok je fasciniral tudi Maxa Zulianija: »Klavir je zvenel bolj okroglo, polno, medtem ko imajo moderni klavirji bolj briljanten zvok. Opazil sem tudi, da je dinamična paleta bolj omejena.« Z barvnimi odtenki se je ukvarjala tudi Katarina Visintin: »Na teh klavirjih je oblikovanje dinamike bistveno težje, predvsem v niansah pianov, zato pa je treba pozorneje prisluhniti zvoku in iskati zaželjene barve.«

Žal je bolj skromno število obiskovalcev lahko odkrilo ta zvok iz preteklosti (morda zaradi sočasnega polfinala nogometnega prvenstva); med njimi je bil tudi ravnatelj Glasbene matice Bogdan Kralj, ki je na kratko predstavil delovanje šole in je poudaril, da so bili nastopajoči večkrat nagajeni na državnih in mednarodnih tekmovanjih. Ob tem je tudi povedal, da so učenci šole v poletnem roku podali letos trideset izpitov na konservatoriju z odličnimi ocenami, med katerimi je bila tudi desetica s pohvalo.

Sledilo je »salonsko« predavanje režiserja Franca Peroja, ki je spregovoril o mojstrih scenografije v Trstu v zadnjih dveh stoletjih. Gosta prihodnjih srečanj bosta scenografa Andrea Stanisci in Pierpaolo Bisleri. Vodeni ogledi z glasbo se bodo pričeli vedno ob 20.15 in ob 21.15.

ROP

Trojica nastopajočih pianistov GM s prof. Tamaro Ražem

FOTODAMI@N

Max Zuliani na 110 let starem klavirju

ZAGRADEC - Predstavitev Kosovelovih prevodov Tra Carso e caos

Ko sta Černigoj in Vecchiet obiskala Stepančičev atelje ...

Bilo je leta 1982, ko so v Beogradu postavili veliko razstavo slikarja Avgusta Černigoja in ga je v jugoslovansko prestolnico pospremil njegov učenec in kolega Franko Vecchiet. Ob prihodu v mesto sva morala najprej obiskati atelje Eduarda Stepančiča, se je na torkovem večeru v Zagradcu spominjal Vecchiet. Černigoj in Stepančič, oba Tržačana, sta bila namreč stara znanca in sooblikovalca tržaške konstruktivistične scene. Zato ne čudi, da je bil Černigoj vesel ponovnega srečanja, a tudi razočaran, ker so na stenah beogradskega ateljeja visele slike, ki so spominjale na pejzaže in tihožitja Paula Cezanna. Vnela se je glasna debata o tem, zakaj je Stepančič opustil geometrične konstrukcije, ki so zaznamovale njegovo mladostniško ustvarjanje (resnici na ljubo pa tudi njegovo zrelo obdobje), o vlogi in smislu avantgardne umetnosti in še marsičem.

Zanimivo pričevanje Franka Vecchietta je nedvomno obogatilo torkovo predstavitev knjige Tra Carso e caos, v kateri je založba Comunicarte zbrala štiri-

Zaradi dežja je predstavitev potekala v notranjosti Miličeve domačije

FOTODAMI@N

rideset novih prevodov pesmi Srečka Kosovela izpod peresa Darje Betocchi; življenje in delo Eduarda Stepančiča, katera konstruktivistične kompozicije bogatijo omenjeno knjigo, ostajata namreč večini neznano. Prijeten pogovor, ki ga je v sklopu rednih torkovih večerov na kmetiji Milič priredilo združenje ARIS, so sooblikovali prevajalka Betocchi, sourednica knjige Poljanka Dolhar, novinar Pierluigi Sabatti ter Dragica Hrovatin, ki je radovednim poslušalcem prebrala nekaj Kosovelovih pesmi v izvorniku in prevodu.

KARABINJERJI - Na pokrajinskem poveljstvu predstavili obračun enoletnega dela

Na Tržaškem manj kaznivih dejanj

Vrsta pobud na lokalni in državni ravni ob 200. obletnici ustanovitve - V kratkem bodo televizijske postaje predvajale dva videospota

V tržaški pokrajini je število kaznivih dejanj v prvih šestih mesecih letos upadlo za 25 odstotkov v primerjavi z istim obdobjem leta 2013, sploh pa ostaja njihovo število pod državnim povprečjem. Sile javne reda so namreč v prvih šestih mesecih letos zabeležile na Tržaškem 4.737 kaznivih dejanj, medtem ko jih je bilo v istem obdobju leta prej 6.365.

To je povedal pokrajinski poveljnik karabinjerjev Andrea Guglielmi, ki je včeraj predstavil delo pokrajinskega poveljstva v zadnjih 12 mesecih in govoril o številnih pobudah, ki jih prirejajo na lokalni in na državni ravni ob 200. obletnici ustanovitve karabinjerjev. Med temi sta tudi dva videospota, ki so ju predvajali na včerajšnji tiskovni konferenci. Spota trajata 30 oziroma 60 sekund in ju bodo predvajale lokalne televizijske postaje, najbrž pa tudi državna televizijska hiša RAI. Daljši videospot objavljamo tudi na spletni strani našega dnevnika www.primorski.eu.

Sicer je Guglielmi pred tem povedal, da je tržaško poveljstvo med 1. junijem lani in 31. majem letos opravilo 6.245 preiskav. V tem okviru so odkrili 1.599 kaznivih dejanj in aretirali 234 oseb (+ 53,94 odstotka glede na leto prej) in prijavi na prostosti 1.829 ljudi (+5,23 odstotka). Med značilnejšimi kaznivimi dejanji, ki so jih zakrivali na Tržaškem, so bile kraje v stanovanjih (243), tatvine (586) in goljufije (395). Dalje so karabinjerji v zadnjih 12 mesecih opravili 13.245 kontrol na cesti in 6.387 na ob-

Videospota in obračun dela je predstavil pokrajinski poveljnik karabinjerjev Andrea Guglielmi

FOTODAMI@N

mejnem pasu, 353 pa je bilo kontrol, vezanih na upoštevanje varnostnih predpisov na delovnem mestu. Med glavnimi zaključnicami preiskavami je Guglielmi še posebej omenil primer umora Brune Ballarin v Lonjerju, ki ga je zakrivil kosovski državljan.

Sicer so karabinjerji aktivni tudi glede preventive in

Švab pozdravlja sklep za škedenjski šoli

Tržaški občinski svetnik DS-Slovenske skupnosti Igor Švab skupaj s kolegom Alessandrom Carmijem in Mariom Ravalicom pozdravlja odločitev italijanske vlade, ki odpira pot prenovi škedenjskega poslopja, kjer domujeta šoli De Marchi in Grbec. Trije svetniki DS pri tem izpostavljajo dejavnost Cosolinije mestne uprave, ki je opozorila Renzijevo vlado na problematiko šolskih stavb.

Svobodno ozemlje potrjuje namen shoda

Gibanje Svobodno ozemlje, ki se je rodilo po znanem razkolu v Svobodnem Trstu, v tiskovnem sporočilu obnavlja cilje za jutri napovedanega shoda o »javni varnosti«, ki ga je kvestura, kot smo poročali, prepovedala. Sporočilo vsebuje vrsto kritičnih pripomb na račun krajevnega dnevnika v italijanskem jeziku in hkrati tudi na račun vodstva Svobodnega Trsta. »Nekaterim očitno ni všeč novonastalo gibanje, zato je bilo potrebno njegove pobudnike spraviti v slabo luč ter jih predstaviti kot škvadraste in rasiste,« piše še v sporočilu.

Jutri v Križu večer od Dalmacije v Ameriko

SKD Vesna prireja jutri v Ljudskem domu v Križu pevski večer, ki sovpada z zaključkom sezone domačega moškega pevskega zbora. Prireditvi so dali naslov Od Dalmacije v Latinsko Ameriko, saj bosta na njem imeli glavno besedo dalmatinska in latinsko ameriška pesem. Poleg moškega zbora (vodi ga Rado Milič) bosta nastopila še tamburaški ansambel in skupina Siete notas del cha cha. Pričetek ob 21. uri.

Drevi v Revoltelli »digitalna bela noč«

Tudi Trst se pridružuje vsedravnim pobudi ljubiteljev spletnega komuniciranja in druženja, ki se zbirajo v gibanju invasionidigitali.it. Pobuda ima kulturne razsežnosti, saj namerava preko spleta združiti muzejske in druge ustanove. Začetek ob 20. uri v muzeju Revoltella.

A.G.

POGOVOR Z ODLIČNJAKI - Emiliano Leghissa (znanstvena smer liceja Franceta Prešerna)

Na izpitu je podal filozofski in znanstveni pogled na čas

Na univerzi izbral strojno inženirstvo - V šoli pogrešal več dela v laboratoriju

Emiliano Leghissa, doma iz Cerevele, si je na letošnjem zrelostnem izpitu prislužil eno od treh stotih v 5.B razredu na znanstveni smeri liceja Franceta Prešerna. »Vedno sem imel dobre ocene, predvsem v zadnjih treh letih. Stotica pa me je presenetila, čeprav sem pričakoval visoko oceno na maturi, ker sem se vsako leto potrudil.«

Emiliano je pred petimi leti izbral prav šolo, ki je bila zanj najbolj primerna, saj so mu še vedno zelo všeč znanstveni predmeti, predvsem matematika, fizika in prirodopis. Na državnem izpitu se je predstavil s seminaro nalogo na temo časa. Podal je filozofski in znanstveni pogled na čas, razložil pojme kot so cikličnost in linearnost časa, analiziral Nietzschejev ciklični čas in Heglov spiralasti čas ter pojmovanje časa od absolutnega do relativnega. »Zanimivo je, da je pojmovanje časa v različnih obdobjih vedno pogojevala tudi verska tradicija v določeni dobi. Ljudje so pojmovali čas kot nekaj cikličnega, v kolikor so ga vedno

povezovali z naravo. Ko se je razširila judovska in krščanska vera, so začeli čas pojmovati kot nekaj linearnega,« je povedal odličnjak.

Emiliano bo študijsko pot nadaljeval v Trstu s študijem znanstvenih predmetov, saj se je vpisal na smer strojnega inženirstva na tržaški univerzi. »Želel sem si tudi na medicino, ker pa mi je zelo všeč matematika, sem se potem odločil, da se raje vpišem na inženirstvo.« Z izbiro znanstveno-fizikalne smeri na liceju Franceta Prešerna je zadovoljen: »Če so ti všeč znanstveni predmeti, kot so matematika in fizika, je to res primerna šola za te. Kar sem pogrešal, pa je več dejavnosti v laboratorijih. Ko sem se vpisoval na to smer, sem si predstavljal, da se laboratorije, ki jih imamo na šoli, večkrat izkorišča.«

Emiliano se že veliko let ukvarja tudi s plavanjem pri klubu RN Adria Monfalcone, čeprav se je nekaj mesecev pred maturo posvetil izključno učenju.

OSEBNA IZKAZNICA

Ime in priimek: EMILIANO LEGHISSA

Zodiakalno znamenje: strelec

Najljubša hrana: ljubljanski zrezek

Najljubša pijača: hugo špric

Knjiga na nočni omarici: The Alchemist, Paulo Coelho

Najljubši film: srhljivka Non aprite quella porta (Ne odpirajte tistih vrat)

Najljubša TV-oddaja: Troy

Najljubša gledališka predstava: /

Najljubša osebnost: Nelson Mandela

Življenjsko geslo: Osvojiti moraš sebe, ne svet

Zdaj ga čakajo zaslužene počitnice in poletni oddih. Najprej je na vrsti skupen maturantski izlet z ostalimi di-

jaki, ki so se v šolskem uspehu najbolj izkazali, septembra pa gre na potep po Amsterdamu. (bf)

OBČINA DEVIN NABREŽINA - Od jutri do 3.8.

Številni Poletni večeri pod zvezdami

V nabrežinsko-devinski občini se bodo v naslednji poletnih dneh in tednih zvrstile raznolike prireditve, namenjene širši javnosti, velik poudarek pa bo tudi na prireditvah, ki se bodo odvijale na novih lokacijah. Med 11. julijem in 3. avgustom si bo na petih lokacijah mogoče ogledati kar 22 žanrsko različnih prireditev, ki so pod naslovom Poletni večeri pod zvezdami nastale v režiji Občine Devin-Nabrežina. Podrobnosti letošnjega programa je na včerajšnji novinarski konferenci predstavila občinska odbornica za kulturo Marija Breclj, ki je skupaj s kolegom odbornikom Tatjano Kobau in Massimo Veronesejem izpostavila timsko delo, s katerim so kljub pomanjkanju finančnih sredstev uspeli pripraviti zanimiv program.

V tej občini si bo moč ogledati gledališke predstave, koncerte, predstavitev knjig, filmske projekcije, poskrbljeno pa bo tudi za najmlajše. Izbran in zabaven program so organizatorji razdelili v štiri sklope. Prvi dogodki se bodo zvrstili v Naselju sv. Mavra, in sicer med 11. in 14. julijem. Nabrežinsko poletje se bo tako začelo jutri ob 19. uri, ko se bo začel niz knjižnih prireditev Pisatelji za vse letne čase. Jutri ob 19. uri bo Adriano Papo predstavil knjigo Fabia Amoda in Maria Jose Cereghina z naslovom Mayerling. Na predstavitvi bosta tudi avtorja knjige. V primeru slabega vremena bo predstavitev potekala v občinski sejni dvorani v Nabrežini Kamnolomi. Ko se bo spustil mrak, in sicer ob 21.15, pa bo na sporedu predstava ... Helena!, ki jo bo uprizorila gledališka skupina iz Tržiča Piccolo Teatro v režiji Nicole di Benedetto. Sobotni večer bo glasbeno obarvan, saj bosta na sporedu kar dva koncerta. Prvi ob 20.30, drugi pa ob 21.15, ko bo nastopil Big band Shipyard iz Tržiča, ki bo predstavil priredbe izvajalcev, kot so Benny Goodman, Glen Miller, Duke Ellington ... Nedelja bo v Naselju sv. Mavra v znamenju gledališča; ob 21.15 bo gledališka skupina L'Armonia zaigrala komično glasbeno-gledališko predstavo Jack Calcagno - un

americano a Trieste. V ponedeljek, 14. julija, pa bodo na svoj račun prišli najmlajši, ki se bodo lahko udeležili gledališke delavnice Čezoceanski let Charlesa Lindbergha. Naj omenimo še dogajanje v torek, 15. julija, ko bodo ob 21.15 zavrteli dokumentarni film Trenutek reke, ki pripoveduje o reki Soči.

Med 17. in 23. julijem bo poletni program potekal na tradicionalni lokaciji na Trgu pred županstvom Nabrežina Kamnolomi. Četrtek, 17. julija, bo v znamenju 8. izdaje Music & Rock Young festivala, ki bo namenjen mladim vzhajajočim glasbenim zvezdam. V petek, 18. julija, bo na sporedu 2. srečanje Pisatelji za vse letne čase, v sklopu katerega bodo ob 19. uri predstavili knjigo Sergija Cancianija Roulette Russia, ob 21.15 pa bo na sporedu še ena gledališka igra v narečju; skupina TuttofaBroduei bo uprizorila komedijo ... In kdo je rekel, da Adamovi nikoli niso bili v Trstu. Vsebinsko podoben program bo na sporedu tudi v soboto, 19. julija. Nedelja, 20. junija bo rezervirana za glasbo, ponedeljek, 21. julija, pa za Pupkin Kabaret, ki tudi tokrat ne bo spregledal aktualnih dogodkov na lokalni in državni politični sceni.

Med 25. do 27. julijem bodo prireditve potekale na novem prizorišču - Nabrežina Postaja, kjer bo poudarek na glasbi in gledališču. Zadnji niz prireditev pa bo v Praprothu, in sicer v borovem gozdiču, kjer so za uvod pripravili Sun Rock prireditev, ki bo v petek, 1. avgusta, postregla s koncertnim večerom, ki bo namenjen vsem ljubiteljem rock glasbe. Pravi poklon temu glasbenemu žanru se bo začel ob 17. uri in bo trajal kar sedem ur. Prvi avgustovski sobotni večer bo namenjen gledališču, nedeljski večer pa filmski projekciji.

Kot so nam zagotovili na včerajšnji predstavitvi koledarja prireditev, bo poletje v nabrežinsko-devinski občini pestro in raznoliko, vsi dogodki pa bodo vstopnine prosti. Pohvalno pa je tudi, da se bo poleti dogajalo tudi tam, kjer ponavadi ne pripravljajo ničesar. (sč)

Odborniki Tatjana Kobau, Marija Breclj in Massimo Veronese

FOTO DAMJ@N

GLASBA - 11. poletni rok festival

Na Verdijevem trgu tudi Rhapsody of Fire

Tržaška skupina Rhapsody of Fire se bo prvič predstavila doma

Verdijev trg, prizorišče številnih letošnjih poletnih prireditev, bo avgusta gostil tudi 11. Trieste Summer Rock Festival. Spored tržaškega poletnega rokarskega festivala je včeraj ob prisotnosti župana Roberta Cosolinija predstavil predstavnik društva Musica libera Davide Casali. Ljubitelji rok glasbe so na Verdijev trg vabljeni 8., 9. in 13. avgusta. Največ zanimanja vlada najbrž za zadnji večer, ko bo na oder stopila skupina Rhapsody of Fire: to bo prvi domači koncert tržaške (!) skupine, ki je s svojo mešanico baročne, metal in folk glasbe že prodala milijon plošč. Koncert se bo pričel ob 21. uri in bo tako kot ostali brezplačen.

Sicer pa bo festival v petek, 8. avgusta, uvedla novonastala tržaška skupina Vinolia, za njo pa David Jackson, bivši član skupine Van der Graaf Generator, ki se ponovno vrača v Trst, tokrat s skupino Alex Carpani Band. Naslednjega dne bo na oder stopila domača skupina Passover, ki bo predstavila svojo mešanico klezmer glasbe in progresivnega roka, za njo pa priznani pevec in tekstopisec, »živa legenda« Greg Lake. Organizatorji obljublajo akustičen koncert, na katerem bo Lake predstavil številne uspešnice in del večera celo posvetil pogovoru z občinstvom. (pd)

OPČINE - Nocoj Pod kostanjem s 35-članskim ruskim zborom

Nocoj ob 21.00 (tokrat, glede na napovedi, verjetno v dvorani) bodo pri Skd Tabor v sklopu poletnega niza Poletje po kostanjem gostili pevce in pevke iz Mednarodne operne akademije Križ, ki bodo z gosti iz Rusije oblikovali večer Belcanto ... v mednarodnem duhu.

Akademija, ki jo je leta 2009 ustanovil in jo vodi svetovno priznani basist Alessandro Svab, je kulturna ustanova, ki spodbuja rast mladih talentov. Njen cilj je obogatitev operne tradicije z operno-glasbenimi predstavami. Letno postavijo več del, tako da repertoar obsega že več opernih naslovov pa tudi razne sakralne koncerte. Udeležencem z že dozorelimi umetniškimi lastnostmi Akademija nudi delavnice namenjene izpopolnjevanju petja in interpretacije. Ob koncu študijskega programa Akademija postavi izbrano opero na oder. Mladi imajo tako možnost umetniške izkušnje, katere cilj je profesionalna namestitvev v operna gledališča.

Akademija sodeluje z glasbenimi šolami iz Kitajske, Rusije, Hrvaške, Slovenije, Poljske, Avstrije; v bližnji bodočnosti je predvideno sodelovanje z ZDA. Maestro Svab se pogosto vrača v Rusijo, kjer vodi uspešne delavnice, z Ministrstva za šolstvo pa so mu podelili častni doktorat. Za dolgoletno kariero in zasluge na področju kulture in izobraževanja je v Italiji dobil naziv viteza Republike.

V teh dneh je na izpopolnjevanju pri Akademiji 35-članski zbor iz Rusije, ki se bo na Opčinah predstavil s programom opernih arij, na sporedu pa bodo tudi pesmi iz ruske zakladnice, od ljudskih do avtorskih, da bo slovanska duša preplavila Prosvetni dom ...

Včeraj danes

Danes, ČETRTEK, 10. julija 2014

LJUBICA

Sonce vzide ob 5.25 in zatone ob 20.55
- Dolžina dneva 15.30 - Luna vzide ob 18.46 in zatone ob 4.24.

Jutri, PETEK, 11. julija 2014

OLGA

VREME VČERAJ: temperatura zraka 19,3 stopinje C, zračni tlak 1003,9 mb ustaljen, vlaga 80-odstotna, veter 6 km na uro jugovzhodnik, nebo oblačno, morje rahlo razgibano, temperatura morja 24,2 stopinje C.

Osmice

BORIS IN ARIELLA sta odprla osmico v Samatorci. Tel. št.: 040-229199.

ERIKA IN MARTIN sta v Križu odprla osmico. Vabljeni! Tel. št.: 040-220605.

IZTOK je v Slivnem odprl osmico. Vabljeni. Tel.: 040-200634.

LISJAK je odprl osmico na Kontovelu. Tel. št.: 040-225305.

OSMICA je odprta pri Normi v Mavhinjah. Tel. št.: 040-299806.

OSMICA je odprta v Šempolaju, v Oljčnem gaju. Vabljeni!

OSMICO je odprl Zidarič, Praprot št. 23.

PRI JURČEVIH v Cerovljah smo odprli osmico. Vabljeni!

PRI STRŠINOVEH na Colu je odprta osmica. Vabljeni! Tel. št. 328-5669345.

SIDONJA RADETIČ je odprla osmico v Medji vasi št. 10. Tel. št.: 040-208987.

TOMAŽ METLIKA - Žpanov - vabi na osmico v Bazovico 32. Tel. št.: 040-226386.

VZGONIKU je odprl osmico Gigi Furlan. Tel. št.: 040-229293.

Skd Tabor
Prosvetni dom - Opčine

10. POLETJE POD KOSTANJEM

danes, 10. julija, ob 21.00

Mednarodna Opera
Akademija Križ

Belcanto...

večer v mednarodnem duhu z
gosti iz Rusije

Odprto bo parkirišče ZKB.

Več info na www.skdtabor.it
in na fb-ju.

Pobudo so podprli:
ZKB in Conad Nova srl

Ob uspešno zaključenem
magisterskem študiju
iz inženirske mehanske smeri
čestitamo

Danielu Milanu

in mu želimo uspešno delo v
bodočnosti.

Mama Serena, Žarko in Maja

Včeraj je iz angleške književnosti
uspešno diplomirala

Tjaša Bajc

Še mnogo uspehov v življenju
ji želijo

vsi domači

Izleti

KRU.T in DSU Trst obveščata udeležence plovbe v Rovinj danes, 10. julija, da je zbirno mesto na Pomolu 4, v čakalnici (rumena stavba) Samer & Co. Shipping ob 8.30 hidrogliser odpluje ob 9. uri. Obvezna veljaven osebnik dokument in točnost!

UDELEŽENCI ORATORIJA, ki poteka na Kontovelu, vabimo, da se nam pridružite v soboto, 12. julija, ko se bomo podali na romarski izlet na Novo Štifo, Sodražico in v vas Gora. Vpis do danes, 10. julija. Tel. št.: 347-9322123.

KRU.T obvešča, da je v teku vpisovanje za skupinsko bivanje v Termalnem centru Radenci, od 24. avgusta do 3. septembra, z možnostjo individualnega prilagojenega paketa za zdravje ali dobro počutje. Podrobnejše info in prijave na sedežu Krut-a, Ul. Cicerone 8, II. nad. Tel. št.: 040-360072 (od pon. do pet. 9.00 - 13.00) ali krut.ts@tiscali.it.

DRUŠTVO PODEŽELSKIH ŽENA organizira odhod v Lurd in na Azurno obalo od 20. do 24. avgusta. Imamo še nekaj prostih mest. Info na tel. št. 00386-41573326 (Marija).

Obvestila

GODBENO DRUŠTVO NABREŽINA bo danes, 10. julija, ob 20.30 nastopalo v Šempolaju. V primeru slabega vremena bo nastop v Štalci. Vabljeni vsi vaščani in prijatelji veselih polk in valčkov!

RAJONSKI SVET za Zahodni Kras se bo sestel danes, 10. julija, na svojem sedežu na Proseku št. 159.

JADRALNI KLUB ČUPA IN ZŠSDI organizirata za mladince od 11 do 15 let tečaj jadriranja na deski in na jadrnicah O'pen Bic, ki bodo celotedenski, od 13. do 18. ure. Spored: od 14. do 18. julija. Info in vpisi na tajništvo ob ponedeljkih, sredah in petkih 9.00-13.00 in ob sobotah 16.00-18.00 na sedežu, tel. št. 040-299858 ali info@yccupa.org.

TABORNIKI RMV obveščajo, da bo letošnje dvotedensko taborjenje potekalo v Cerkniki od 14., do 28. julija. Zbirališče za odhod z avtobusom je predviden v ponedeljek, 14. julija, ob 8. uri na avtobusni postaji v Sežani. Dan obiskov staršev bo v nedeljo, 20. julija, od 10. do 17. ure. Na taborjenje gredo lahko le otroci, ki imajo poravnano tudi članarino za letošnje leto, ki jo v primeru, če to še niste storili, lahko plačate na iste načine kot taborino. Ura povratka bo sporočena naknadno na straneh Primorskega dnevnika. Dodatne info prejmete pri vodnikih posameznih družin. Taborniški srečno.

SZSO - TS obvešča, da bo skavtska trgovina odprta v sredo, 16. julija, od 18.00 do 19.30 v skavtskem sedežu, Ul. Risorta 3. Toplo vabljeni!

NARODNA IN ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA obvešča, da bo do 29. avgusta odprta s sledečim poletnim urnikom: ponedeljek, sredo, petek 8.00-16.00. Torek, četrtek 11.00-19.00. Od ponedeljka, 21. julija, do petka, 25. julija, in od 11., do 14. avgusta bo zaprta zaradi dopusta.

OBČINE DEVIN NABREŽINA, ZGONIK IN REPENTABOR prirejajo dvotedensko letovanje v toplicah v Abano Terme (PD) za 50 starejših občanov od 31. avgusta do 14. septembra. Udeležijo se ga lahko občani over 65 s stalnim bivališčem v eni od navedenih občin. Lestvica sprejetih prošilcev bo sestavljena po vrstnem redu prejetih prošelj. Prijavo, ki jo je treba izpolniti na ustreznih obrazcih ter vso potrebno dokumentacijo, je treba predložiti od 24. julija do 1. avgusta na sedežu Urada za odnose z javnostjo - Kamnarska hiša Iga Grudna, Nabrežina 158, od ponedeljka do sobote, od 11. do 13. ure; v tajništvu občine Repentabor ali občine Zgonik od ponedeljka do petka, od 9.30 do 12.00.

PETDESETLETNIKI (1950) - občine Dolina, Vzhodnega ter Zahodnega Krasa organizirajo v soboto, 26. julija, enodnevni izlet v Mozirje in okolico. Za ostale info na tel. št. 333-1157815 (Ladi) ali 347-4434810 (Livio).

Mali oglasi

DAJEM V NAJEM majhno stanovanje v Ul. Galilei. Soba, kuhinja, kopalnica, samostojno ogrevanje. Mesečno 480,00 evrov vključno s stanovanjskimi stroški in porabo vode. Tel. št.: 329-8012528.

GOSPA SREDNIH LET išče delo kot kuhinjska pomočnica, čistilka ali negovalka starejših. Tel. št.: 00386-31624994.

IŠČEM DELO kot negovalka starejših oseb. Tel. št.: 00386-70514634 ali 329-6055490.

IŠČEM DELO kot varuška otrok. Tel. št.: 340-2762765.

PRODAM knjige za višjo srednjo šolo J. Štefan. Učbenike: Zgodovina 3, Sodobna zgodovina ter Potovanje besed 4 in 5. Tel. št.: 333-3101118.

ŠTUDENTKA NA PEDAGOŠKI FAKULTETI pomaga pri učenju dijakom osnovne in srednje šole pri pisanju domačih nalog. Tel. št.: 348-4744864.

Prispevki

V spomin na dragega prijatelja Lina Caharijo darujeta Majda in Peter 50,00 evrov za SKD Igo Gruden.

V spomin na dragega prijatelja Lina Caharijo darujeta Manica in Evgen 50,00 evrov za SKD Igo Gruden.

V spomin na Linota Caharijo darujejo družine Mirko Štoka, Paolo Bukavec in Peter Štoka 90,00 evrov za AŠD Sokol.

V spomin na Walterja Ferlugo darujejo Sarini sošolci in prijatelji 100,00 evrov za Združenje ADMO.

V spomin na Linota Caharijo daruje Sandor 30,00 evrov za SKD Igo Gruden.

V spomin na Štefko Raspor Foschini darujejo soletniki z Opčin 60,00 evrov za Sklad Mitja Čuk.

V spomin na Alexa Peroso daruje sošolka Luciana 50,00 evrov za TPK Sirena.

V spomin na Walterja Ferlugo darujeta Drago in Sonja Ukmar 50,00 evrov za nogometno društvo F.C. Primorje.

V spomin na Nevja Triparja darujeta Claudio in Sonja 20,00 evrov za SKD F. Prešeren.

✝ V objemu najdražjih je mirno zaspa naša ljubljena žena, mama in nona

**Lidia Sossi
por. Starc
(Štancmarjeva)**

Mož Pepi, hči Beti in sin Marko z družinama, Igor, Alex in Andrea.

Od nje se bomo poslovili v petek, 11. julija, ob 12.30 do 13.30 v ulici Costalunga. Sledila bo sveta maša v openski cerkvi.

**Od danes razsvetljuje nebo
še ena zvezdica.
Nona, hvala ti za vse.**

Urška, Metka, Tina

**Ob izgubi drage mame
in none Lidie izreka iskreno
sožalje svojcem
družina Puric**

Lekarne

Od ponedeljka, 7.,
do sobote, 12. julija 2014:
Običajni urnik lekarn:
od 8.30 do 13.00
in od 16.00 do 19.30

Lekarne odprte
tudi od 13.00 do 16.00

Trg Venezia 2 - 040 308248, Borgo S. Sergio - Ul. Curiel 7/B - 040 281256, Bazovica - Ul. Gruden 27 - 040 9221294 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

Lekarne odprte
tudi od 19.30 do 20.30

Trg Venezia 2, Borgo S. Sergio - Ul. Curiel 7/B, Ul. Ginnastica 6, Bazovica - Ul. Gruden 27 - 040 9221294 - samo s predhodnim telefonskim pozivom in z nujnim receptom.

NOČNA SLUŽBA

Lekarna odprta od 20.30 do 8.30
Ul. Ginnastica 6 - 040 772148.

www.farmacitrieste.it

118: hitra pomoč in dežurna zdravstvena služba (od 20. do 8. ure, predpraznična od 14. do 20. ure in praznična od 8. do 20. ure)
Za dostavljanje nujnih zdravil na dom, tel. 040 350505 - Televita.
Telefonska centrala Zdravstvenega podjetja in bolnišnic: 040 399-1111.
Informacije KZE, bolnišnic in otroške bolnišnice, tel. (zeleni številki) 800 - 991170, od ponedeljka do petka od 8. do 18. ure, ob sobotah od 8. do 14. ure. Nudi informacije o zdravstvenih storitvah, o združenih tržaških bolnišnicah in o otroški bolnišnici Burlo Garofolo.

Šolske vesti

RAVNATELJI SLOVENSkih VIŠJIH SREDNIH ŠOL vabijo nove dijake, da uredijo formalnosti v zvezi z vpisi v prve razrede do petka, 11. julija.

URAD ZA SLOVENSKE ŠOLE sporoča, da je ministrstvo za šolstvo določilo rok za telematsko predstavitev modela B (izbira šol). Predstavitev zadeva učno osebje, ki je vključeno v zavodske in tudi v pokrajinske lestvice. Model B bo mogoče predstaviti do ponedeljka, 4. avgusta, ob 14.00. Tozadevna krožnica je objavljena na spletni strani Ministrstva za šolstvo (www.istruzione.it).

RAVNATELJSTVO LICEJA F. PREŠEREN sporoča, da bo šola med poletjem zaprta ob sobotah in v ponedeljek, 18. avgusta. Pouk se bo pričel v četrtek, 11. septembra.

DIZ JOŽEFA ŠTEFANA obvešča, da bo šola do vključno sobote, 23. avgusta, odprta od ponedeljka do petka od 7.30 do 13.30.

RAVNATELJSTVO LICEJA A.M. SLOMŠEK sporoča, da bo šola zaprta ob sobotah, do 30. avgusta.

Čestitke

Novopečena profesorica **edukacijskih ved VALENTINA RACMAN!** Zanješ pohvale, zanješ odlike, za vse, kar si doslej sejala, do najmanjše pike... Naj bo še tako uspešna tvoja setev, da bo zadoščenja polna žetev! Iskrene čestitke, družini Raseni in Ivancih.

Ob uspešno zaključenem študiju **edukacijskih ved na Pedagoški fakulteti v Kopru, iskreno čestitamo odbornici VALENTINI RACMAN in ji želimo še veliko nadaljnjih uspehov. Vsi pri SKD Krasno polje Gročana, Pesek, Draga.**

Kino

AMBASCIATORI - 16.30, 18.30, 19.45, 21.45 »Dove nascono le leggende«.
ARISTON - 18.45, 21.15 »Snowpiercer«.
CINEMA DEI FABBRI - 21.45 »Rio 2096«.

GIOTTO MULTISALA 1 - 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Mai così vicini«.

GIOTTO MULTISALA 2 - 16.30, 18.20, 20.10, 22.00 »Quel che sapeva Maisie«.

GIOTTO MULTISALA 3 - 16.30, 18.45, 21.00 »In ordine di sparizione«.

KOPER - PLANET TUŠ - 17.20 »Kako izuriti svojega zmaja 2«; 16.00, 18.15 »Kako izuriti svojega zmaja 2 3D«; 20.50 »Kako ne umreti na Zahodu«; 19.25, 21.15 »Njegov porednež«; 16.40, 19.00, 20.10 »Pa ne že spet ti!«; 17.05, 18.30 »Sosedji«; 18.45, 20.30 »Transformerji: doba izumrtja«; 16.15 »Zlohotnica«.

LJUDSKI VRT - 21.15 »Blue Jasmine«.
NAZIONALE - Dvorana 1: 16.30, 18.50, 21.15 »Per qualche dollaro in più«; 16.45 »Il magico mondo di Oz«; Dvorana 2: 16.30, 20.10, 22.00 »Le origini del male«; Dvorana 3: 16.30, 18.00, 21.00 »Babysitting«; 19.30, 22.20 »Big wedding«; Dvorana 4: 16.30, 18.15, 20.00, 21.40 »Disney's Maleficent«; 16.30, 18.20, 20.15, 22.15 »Insieme per forza«.

SUPER - Film prepovedan mladim izpod 18. leta starosti.

THE SPACE CINEMA - 18.05, 20.10, 22.15 »Le origini del male«; 16.15, 18.10, 20.05, 22.00 »Babysitting«; 16.00, 18.05, 20.10, 22.15 »Disney's Maleficent«; 16.10 »Il magico mondo di Oz«; 16.40 »Tutte contro lui«; 16.15, 18.10, 20.05, 22.00 »Big wedding«; 16.15, 18.15, 20.15, 22.15 »Mai così vicini«; 19.30, 21.30 »Dove nascono le leggende«; 16.20, 18.15, 20.10, 22.05 »Gigolò per caso«; 16.30, 19.00, 21.30 »La città incantata«.

TRŽIČ - KINEMAX - Dvorana 1: 18.00, 20.00 »The German doctor«; Dvorana 2: 18.10, 20.10, 22.10 »Le origini del male«; Dvorana 3: 17.45, 20.00, 22.00 »Mai così vicini«; Dvorana 4: 17.30 »Disney's Maleficent«; Dvorana 5: 17.50, 20.30, 22.15 »Song'e Napule«.

POHOD NICOLÒJA GIRALDIJA

Peščil od Londona do Trsta po bojiščih prve svetovne vojne

Včeraj popoldne je na Velikem trgu tržaški mladi novinar, sicer zgodovinar po izobrazbi, Nicolò Giraldi končal dvomesečni pohod po poteh in spomnih prve svetovne vojne. Pot, ki se je začela v Londonu 10. maja in vodila mimo belgijskih, francoskih, avstrijskih, slovenskih in italijanskih bojišč, se je zaključila na tržaškem Krasu, s prihodom na Veliki trg pa je pohodnik dokazal, da je mogoče tudi na ta način počastiti humanost, plemenitost, tovarištvo ter simbole mednarodnega povezovanja in odpora.

Stoletnica začetka prve svetovne vojne se je Giraldirju zdelo idealna priložnost, da poglobi svoje vedenje o tej zgodovinski epizodi, ki vsakemu posamezniku poraja različna vprašanja. Tudi Nicolò si je kljub fizičnim naporom, ki so včasih mejili že na občutke izpolnjenosti, zastavljal veliko vprašanj, predvsem pa vprašanje o vrednosti človeškega življenja. V pogovoru nam je zaupal, da je na tej poti izvedel reči, za katere sploh ni vedel, da so se zgodile. Obiskal je pokopališča in bojišča prve svetovne vojne, cilj in namen celotnega projekta pa je zbrati čim več pisnega in slikovnega gradiva, ki ga bo v drugi fazi svojega projekta obdelal in ga objavil v knjižni in filmski izdaji. Povedal nam je tudi, da je na svoji poti spoznal izjemne ljudi, ki so mu pripovedovali o vojnih dogodkih. Zanimiv je podatek, da so bili na fronto poslani ljudje, ki sploh niso znali pisati ali brati, je povedal naš sogovornik in dodal, da je to botrovalo tudi temu, da je ohranjenih zelo malo spominov "navadnih" vojakov.

Na vprašanje, kateri kraj je nanj pustil največji pečat, je odgovoril, da nedvomno belgijsko mesto Ypres, kjer še vedno vsak dan okoli osme ure zvečer pod kamnitim slavolokom Menenpoort poteka posebna spominska slovesnost. Ne glede na to, kakšno je vreme - naj bo ledeno mrzlo ali peklensko vroče -, se točno ob osmih zberejo trobentači, oblečeni v uniforme, vzamejo v roke svoje instrumente in zaigrajo melodijo, ki naznanja čas za počitek. Gre za

obred, ki ga vsak dan redno ponavljajo vse od leta 1928. Izjema so bila le štiri leta nemške okupacije (od 1940 do leta 1945). Obred, ki ga vedno spremlja večje število ljudi, je svojevrstna počastitev spomina na skoraj pol milijona žrtev, kolikor jih je prva svetovna vojna terjala v Ypresu in na bojiščih okoli mesta. Giraldi je poudaril, da se on vsako leto 25. aprila udeležuje komemoracije v tržaški Rižarni, ki pa ni niti pol tako preseljiva in čustvena kot ta v Ypresu. Slovesnost na prizorišču ene najbolj krvavih front v prvi svetovni vojni je po Giraldirjevih besedah zelo nabita s čustvi. Presunili so ga tudi francoski Verdun, nič manj slovenski Kobarid, Redipulja ...

Nicolò Giraldi, rojen v Trstu leta 1984, je v tu končal študij sodobne zgodovine, poklicna pot pa ga je ponesla v novinarske vode. Več let je bil londonski dopisnik časnika La voce del popolo. S projektom, ki se je zaključil včeraj, pa je želel prikazati zgodovino z zornega kota oseb, ki se vsak dan ukvarjajo s prvo svetovno vojno; kustosov muzejev, turističnih vodičev, raziskovalcev in še zadnjih pričevalcev velike vojne. (sč)

Včerajšnji Giraldirjev prihod na pomol San Marco pred Velikim trgom, dva meseca po startu iz Londona (FotoDamj@n); desno pogovor s kustosom Kobariškega muzeja 1. svetovne vojne; spodaj s častnimi stražarji pokopališča Notre Dame de Lorette

DEVIN - Pobuda Lions Club

Vendarle večjezična tabla

Dvojezični naziv Občine Devin-Nabrežina, ki je svoj čas pobudi odrekla pokroviteljstvo

Združenje Lions club iz devinsko-nabrežinske občine je na devinskem gradu namestito novo večjezično tabla (italijanshina, slovenshina, angleshina in nemshina) v spomin na vse padle v prvi svetovni vojni. Tabla nadomešča prejšnjo, na kateri je bila italijansko-slovenska dvojezičnost zelo pomanjkljiva. Zaradi tega je Občina Devin-Nabrežina pobudi odrekla pokroviteljstvo.

Glavni pobudnik table je italijansko-slovenski odbor

Lions klubov severnega Jadrana. Tablo so nameravali sprva namestiti na športnem igrišču v Vižovljah, zaradi odklonilnega stališča občinske uprave so se nato odločili za devinski grad. Občinski odbornik Andrej Cunja je pobudnikom sporočil, da je Občina pripravljena podpreti pobudo z lastnim pokroviteljstvom in dovoliti namestitve table na občinski lastnini, a tabla mora zadostiti določilom občinskega statuta o dvojezičnosti.

NABREŽINA

Danes prihod 20 mirovnik pohodnikov

V Nabrežini pričakujejo danes pozno popoldne prihod skupine kakih 20 udeležencev mirovniškega pohoda Jorsala. Udeleženci so ob stoletnici prve svetovne vojne startali iz belgijskega Ypresa, mesta po katerem je dobil ime zloglasni plin, s katerim so hipoma ubijali na tisoče vojakov v prvi vojni. V zadnjih dneh so se pomikali po Soški fronti in Krasu, nočjo bodo prespali v šolski telovadnici v Nabrežini, kjer jih bo jutri ob 9.30 sprejel župan. Pot jih bo nato vodila skozi Trst in Dolino v smeri Sarajeva in vse do končnega cilja v Istanbulu.

Prav ob nedavnem srečanju za mir v Sarajevu so tržaški mirovnik odbora Danilo Dolci navzeli stik z organizatorji pohoda in jim s pomočjo tukajšnjih krajevnih uprav organizirali postanek na Tržaškem. Namen pohoda, ki ima uradno podporo Sveta Evrope in mednarodnega združenja županov za mir Majors for Peace, je spletati niti dialoga med ljudmi različnih narodnosti in prepričan ter s tem krepi medkulturni dialog v Evropi.

GLASBA - Jutri na tržaškem Velikem trgu

Guča »u gradu«

Bojan Ristić orkestar

Zvok srbskih trobent bo jutri od 19. ure dalje odmeval med zgodovinskimi palačami tržaškega mestnega središča na enkratnem večeru, ki ga društvo Drugamuzika v okviru festivala Guča na Krasu 2014 prireja v sklopu poletne pobude občine Trst Serestate.

Festival pričakuje vse privrženca divjih balkanskih ritmov prihodnji teden od 17. do 19. julija v Repniču in v Brišičkih z vrhunskimi skupinami, ki bodo ponujale potovanje med folk preteklostjo in rock sedanostjo držav balkanskega in sredozemskega območja, še prej pa bo podaril »pokušnjo« energetske zabave na trgu pred opernim gledališčem Verdi in v okoliških ulicah mestnega salona. Protagonista balkanskega žura »u gradu« bosta dva trobilna ansambla, ki vsak na svoj način predstavljata najbolj pristno tradicijo srbskih trubačev. Po uvodnem, tržaškem pozdravu plesne folklorne skupine društva Vuk Karadžić, bo ob 21.00 stopil na glavni oder orkester Bojana Ristića, ki je eden od zlatih nagrajencev srbskega legendarnega festivala v Guči, kjer je leta 2004 prejel nagrado kot Zlata trobenta, leta 2008 pa s svojimi glasbeniki osrednjo nagrado kot najboljši orkester festivala. Orkester je prejel tudi druge glavne in posebne nagrade na raznih izvedbah referenčnega festivala in

tekmovanja ter je redni gost festivalov v državah bivše Jugoslavije in v drugih evropskih državah, kjer je sodeloval z mednarodno priznanimi pop zvezdniki kot je Magnifico. Kontaminacije z različnimi zvrstmi niso tuje skupini, ki je posnela popevke in videospote tudi z drugimi protagonisti pop scene. Večkrat je sodelovala tudi pri velikih koncertnih dogodkih Marie Serifović. Bojan Ristić se je rodil v družini glasbenikov, ki so se odlikovali predvsem kot bobnarji. On pa je pri sedmih letih že prijel za trobento in se je kot najstnik uveljavil kot eden od najbolj obetavnih srbskih trobentačev. S svojim bendom je prepotoval Evropo in se je pogosto pojavil tudi na slovenskih odrih, kjer je postal zelo priljubljen.

Ob koncertu Bojana Ristića in njegovega orkestra bo glasba trobent zaobjela mestno središče tudi s tradicijo potujoče muzike, saj bodo srbski trubači srečali tržaško publiko v okolici Velikega trga, kjer bo barvito zazvenela glasba rednega gosta kraškega festivala, neutrudnega romskega orkestra Elvisa Bajramovića. Ob koncertih bodo na krajih nastopov na voljo informacije o vseh koncertih festivala Guča na Krasu, za katere se je predprodaja odprla prejšnji teden. Balkanski žur v Trstu pa bo s prostim vstopom.

GLOSA

Spacal

JOŽE PIRJEVEC

Z umetnostjo Lojzeta Spacala sem se prvič srečal kot petnajstletnik, ko sem obiskoval prvi razred slovenskega klasičnega liceja »France Prešeren« v Trstu. Naš profesor slovenščine je bil takrat, sredi petdesetih let prejšnjega stoletja, mladi Pavle Merku, ki pri pouku ni govoril samo o slovnicah in literaturi, temveč tudi o glasbi, o etnografiji in o likovni umetnosti. Nekega dne je predlagal, da si gremo ogledat Spacalovo razstavo, ki so jo odprli v prostorih slovenske levičarske organizacije SKGZ v Ulici sv. Frančiška.

Ker me je v nižji srednji šoli navdušil za likovno umetnost drug izjemni profesor, August Černigoj, sem se pridružil skupinici, ki jo je v popoldanskih urah Merku vodil na obisk razstave. Od tistega dogodka mi ostaja v spominu samo ena umetnina, ki me je močno pretresla: lesen, trideset ali štirideset centimetrov visok kip, naslovljen nekako tako kot »večno mesto«. Šlo je za dve piramidasti strukturi, ki sta bili na konicah spojeni v celoto in na straneh poslikani z okenci in vrati kot nekakšen urbani konglomerat. Merku nam je razložil, da gre za verzijo starodavnega simbola, ki predstavlja vesolje in me je s svojo interpretacijo tako prevzel, da sem se v Spacalovo umetnino naravnost zagledal. Še danes jo imam živo pred očmi in ne vem, ali sta me v poznejših letih še kakšna slika ali kip tako očarala kot tista slika in kip obenem, čeprav sem vnet obiskovalec muzejev, likovnih razstav in tudi zbiralec umetnin.

Spacal je bil v Trstu tako ustvarjalna osebnost, da ga tudi italijanski del mesta kljub odklonilnemu, da ne rečem sovražnemu odnosu, ki ga je imel do vsega, kar je bilo slovensko, ni mogel ignorirati. Naslednja razstava, ki se je spominjam, verjetno iz srede šestdesetih let, je bila organizirana v prestižnem muzeju Revoltella in je vzbudila veliko pozornost. Za nas Slovence, ki smo bili še vedno povdženi močnemu psihološkemu pritisku, je bila pravi balzam, saj se je prvič zgodilo, da je nekdo iz naših vrst doživel potrditev in priznanje vsega mesta. Od svoje začetniške plače sem takrat odtrgal kar nekaj denarja, da sem kupil kolekcijo malih grafik, ki so bile zbrane v lično črno škaflo in so bile podpisane. Namesto, da bi tisto dragoceno kolekcijo, ki je predstavljala srž umetnikovega dela, ohranili v celoti, smo v poznejših letih posamezne liste uokvirili, jih obesili po stenah ali darovali prijateljem, tako da se je razpršila.

Prve originalne Spacalove grafike sem kupil šele sredi osemdesetih let, ko sem že predaval na tržaški univerzi. Takrat je mene in kolego Elia Apaha, odličnega zgodovinarja Trsta v 20. stoletju, povabil na ljubljansko filozofsko fakulteto Vasilij Melik. Ne spominjam se več, o čem sva govorila, dobro pa se spominjam, da sva bila nekoliko omamljena, ker nama je Melik pred oređevanjem obilno postregel v svojem kabinetu s slivovko, ki jo je imel vedno pri roki. Kakor se je spodobilo za socialistične čase, sva za nastop in za potne stroške takoj dobila plačilo, ki ni bilo prav skromno. Ko sva se vračala, se je Apah spraševal, kaj storiti s ti-

stimu dinarji, o katerih sva vedela, da bodo kmalu izgubili na vrednosti zaradi inflacije, ki je takrat rušila jugoslovansko gospodarstvo. Ker je bil tudi sam strasten zbiralec umetnin, je menil, da je najbolje, če denar takoj vnovčiva in greva k Spacalu v Škrbino ter kupiva kakšno njegovo grafiko. Tako sva na poti domov zavila v to očarljivo kraško vas, kjer je umetnik imel eno od svojih rezidenc in se znašla pred ogromnim lesenim portonom, za katerim se je širil tipični od visokega zidu obkroženi in zastraženi borjač. Trkala sva, zvonila, čakala in že obupavala, da ni nikogar doma.

Ko sva bila že na tem, da poparjeno odideva, se je porton odprl in pod mogočno kamnito kolono se je pojavil hišni gospodar. Stopila sva v njegov magični svet. Hiša sama, stara kraška bajta, je bila z majhnimi barvnimi posegi spremenjena v očarljivo umetnino. Spacala sem takrat prvič dojel kot človeka, ki razume svojo ustvarjalnost predsem kot obrtništvo, tako kot so ga razumeli predrenesancijski umetniki. V njem ni bilo nič oholega, nič genialnega, nič ekstavagantnega, nič ekstroverzega ali bohemskega, kakor je to znal biti na primer Černigoj. Pokazal nama je svoj ateljé z lesenim strojem za tiskanje grafik in nama razložil proces dela, kakor bi to lahko storil mizar ali kovač. Seveda sva se z Apihom znebila svojih dinarjev in odšla vsak z dvema grafikama, za katere nisva dobila popusta, ker je Spacal kot dober obrtnik znal ceniti svoje delo.

V naslednjih letih sem Spacala še pogosto doživljal, saj se je rad udeleževal naših tržaških kulturnih in političnih prireditvev, čeprav na njih ni nikoli nastopal ali se kakorkoli izpostavljala. Nekoliko sem mu zameril ob aferi, ki je leta 1975 izbruhnila zaradi Kocbekovega intervjuja, ki sta ga ob pesnikovi sedemdesetletnici izdala Boris Pahor in Alojz Rebula. Kot znano, je takrat Kocbek prvič odkrito spregovoril o povojnih pobojih in jih ožigosal, ker je zbudilo v Sloveniji pravo gonjo proti njemu in proti obema tržaškima pisateljema. Med tistimi, ki so finančno podprli izid Kocbekovega zbornika, je bil tudi Spacal, ki pa z oporečniško vsebino intervjuja ni bil seznanjen. V polemiki, ki je sledila, se je od publikacije distanciral, čeprav ga je Pahor javno vabil, naj stopi na njegovo in Rebulovo stran. Je to storil, ker je imel dve hiši v Sloveniji, kakor je namignil eden od obeh avtorjev? Težko rečem. Moram pa povedati, da se ni obotavljal, ko sem ga nekaj mesecev pred njegovo smrtjo prosil, naj dovoli, da uporabim eno njegovih grafik na naslovni strani Zgodovine Slovencev v Italiji, ki sem jo napisal skupaj z Milico Kacin Wohinz in izdal pri beneški založbi Marsilio, čeprav je vedel, da knjiga zaradi svoje denunciacije fašizma pa tudi demokratskega povojnega režima marsikomu ne bo všeč.

Po svoji prevratniški mladosti se je Spacal v zrelih letih umaknil v svoj svet in upesnjeval Kras z likovno govorico, ki je presegala trenutno politično danost. Ostal je Slovenec, a obenem subtiliral slovenstvo, ki je v njegovih delih dobilo univerzalne razsežnosti.

VREME OB KONCU TEDNA

Danes glavčina poslabšanja, od jutri več sonca in topleje

DARKO BRADASSI

Otoplitvi in povečini sončnemu vremenu v minulem koncu tedna je od torka po pričakovanih sledila ohladitev z večjo spremenljivostjo in občasnimi padavinami. Negativni val, ki se bo sicer zaključil v prihodnjih dneh, ko bo ob okrepljeni subtropskega anticiklona na vrsti novo obdobje bolj stanovitnega in toplejšega vremena, pa bo dosegel svoj višek ravno danes, ko bo naše kraje dosegel najhladnejši zrak v letošnjem poletju in bo prišlo do novega poslabšanja. Anticiklon namreč sega do skrajnega evropskega severa, po njegovem vzhodnem robu pa se proti nam spušča za ta čas hladen severni zrak.

Naše kraje bo danes zajela solidna hladna fronta, ki prinaša precejšnje količine padavin, za njo pa se bo s severovzhodnimi vetrovi ozračje še dodatno ohladilo. Če je radiosonda še v terek opolnoči pred poslabšanjem na višini 1500 metrov v prostem ozračju namerila temperaturo 16 stopinj Celzija in je bilo ozračje v povprečju za dobre 3 stopinje Celzija toplejše od dolgoletne normalnosti, je včeraj opolnoči na isti višini namerila 9,8 stopinje Celzija, danes pa pričakujemo, da se bo živo srebro vedno na višini 1500 metrov spustilo do okrog 7 stopinj Celzija ali morda prehodno še malo nižje. To bo najnižja vrednost v letošnjem poletju doslej, ozračje je bilo zadnjič tako sveže prve dni junija. Temperatura bo prehodno za okrog 6 stopinj Celzija nižja od dolgoletne normalnosti. Najvišje dnevne temperature povečini ne bodo presegale 20 stopinj Celzija, čez dan pa bo zapihala tudi zmerna burja, zato bo občutek ohladitve še nekoliko večji.

Sosledje vremenskih sprememb se bo vsekakor nadaljevalo že v prihodnjih dneh, ko se bo znova začel krečiti subtropski anticiklon in se bo povečala stanovitnost. Prišlo bo do nove postopne otoplitve, ki bo občutnejša zlasti sredi prihodnjega tedna in v drugi polovici.

Letošnje poletje so doslej zaznamovale pogoste in občutne povečini kratkotrajne spremembe z

otoplitvami in ohladitvami. Dovolj, da pomislimo, da se je živo srebro na višini 1500 metrov v prostem ozračju v dobrem mesecu že skoraj dotaknilo meje 20 stopinj Celzija, to je temperature, ki jo navadno beležimo med vročinskimi vali, kar se je zgodilo 12. junija, danes pa na isti višini pričakujemo le 7 stopinj Celzija, to je temperaturo, ki bi bila v normalnosti sredi oktobra. Ničta izoterma pa je že bila na višini 4400 metrov in se je spustila najnižje do 2400 metrov.

S hladnejšim in bolj nestanovitnim severnim zrakom bomo dokončno obračunali šele v začetku prihodnjega tedna, vremenska slika pa bo že od jutrišnjega dne postopno bolj umirjena in iz dneva v dan toplejša. Jutri bo že precej jasnine, v soboto in nedeljo, ko bo severovzhodnik oslabil, pa bo več sončnega vremena zlasti v dopoldanskih urah in ob morju, medtem ko bo v popoldanskih zlasti v goratem svetu nastajala kopasta oblačnost in iz nje posamezne plohe in nevihte, ki se bodo nato ponekod spustile do nižin in do morja.

V prihodnjem tednu se bo postopno okreplil subtropski anticiklon in bo iz dneva v dan več sončnega vremena ob višjih poletnih temperaturah.

Na sliki: nad Alpami se zadržuje vremenska fronta, od severovzhoda bo pritekal hladnejši in bolj nestanoviten zrak

KOBARID - Danes odprtje razstave

Ženske in vojna

Vodja projekta je tržaška zgodovinarica Marta Verginella

BRUSELJ - Evropska svobodna zveza

Korzičan Francois Alfonsi nov predsednik EFA

Korzičan Francois Alfonsi, bivši evropski poslanec in član stranke Partitu di a Nazione Corsa (PNC) je novi predsednik Evropske svobodne zveze (EFA - European Free Alliance), ki na evropski ravni združuje politične stranke in gibanja narodnih manjšin in avtonomističnih skupin. Do izvolitve je prišlo na zadnjem izrednem zasedanju odbora Zveze, ki je potekalo 8. julija v Bruslju, potem, ko je odstopil dosedanj predsednik Eric Defoort. Na istem zasedanju je EFA zaupala vodenje financ predstavnici baskovske stranke (EA-Basque Country) Loreni Lopez de Lacalle.

EFA Bureau (izvršni odbor) se je zahvalil bivšemu predsedniku Ericu Defoortu, ki je zvezo vodil od leta 2010. Defoort bo v EFA Beureauju še naprej zastopal stranko N-VA (Flamci) iz Belgije.

F. Alfonsi

V 33-letnem delovanju Evropske svobodne zveze se je na predsedniškem mestu prvič znašel predstavnik Korzov, ki se je v prejšnjem mandatu v Evropskem parlamentu veliko prizadeval za pravice Korzike ter narodnih manjšin v Franciji in Evropi. Veliko pozornosti je namenil tudi ogroženim jezikom na evropski celini. Sedanja evropska poslanka Evropske svobodne zveze Ian Hudghton (SNP - Škotska) in Jill Evans (Plaid Cymru - Wales) sta novega predsednika Alfonsija označila kot graditelja mostov in politika z dolgoročno strategijo, ki bo gotovo popegljal Zvezo do novih zmag.

Načelnik svetniške skupine EFA v Evropskem parlamentu Josep-Maria Terricabras (ERC - Katalonija) je podčrtal, da bodo poslanci v tesnem sodelovanju z Zvezo in z njegovim novim vodstvom.

KOBARID - V prostorih ustanove Fundacija Poti miru v Posočju v Kobaridu (Gregorčičeva 8) bodo danes ob 18. uri odprli dokumentarno razstavo z naslovom 1914-Položaj žensk na predvečer vojne. Razstavo sta pripravili Filozofska fakulteta Univerze v Ljubljani in Fundacija Poti miru v Posočju, vodja projekta je tržaška zgodovinarica Marta Verginella, sodelujoče institucije so Narodni muzej, Muzej za novejšo zgodovino Slovenije, Znanstveno raziskovalno središče SAZU-ja ter Kobaridski muzej.

Pri strokovni pripravi in izboru gradiva so, poleg Marte Verginella, sodelovale še Ana Cergol Paradiž, Urška Strle, Kornelija Aljec, Irena Selišnik in Petra Testen. Razstavo bo odprl slovenski kulturni

minister Uroš Grilc. Za prevode je poskrbel Igor Jogan, oblikovalec je Matic Leban.

Množični odhod moških na bojišča je prisilil ženske, da so prevzele nove odgovornosti in zadolžitve tako v domačem kot v poklicnem in javnem okolju. Kot družinske matere in hčere so si morale poiskati nove vire preživetja zunaj doma ali pa prevzeti vodstvo domačih podjetij in kmetij. V neposredni bližini bojišč so se kot vojne begunke umikale z ostarelimi otroki v varnejše kraje monarhije. Daleč od bojišč pa so delovale tudi kot vojne agitatorke, navdušene podpornice lastne vojske, a tudi vohanke in prestopnice, predvsem pa kot dobrodelne vojne dame, je o razstavi med drugim zapisala prof. Verginella.

RIM - Pobuda slovenskega veleposlaništva in Slovenskega filmskega centra

Festival mediteranskega filma se bo poklonil Karpu Godini

Drevi še dokumentarni film Matjaža Ivanišina - Med kratkimi filmi delo Katarine Morano

Slovensko veleposlaništvo v Italiji skupaj s Slovenskim filmskim centrom tudi letos sodeluje na 20. festivalu mediteranskega filma MedFilm Festival, ki se bo končal jutri v Domu filma (Casa del cinema) v Rimu. Na festivalu, na katerem sodeluje 35 držav, se je Slovenija predstavila z enim celovečernim, enim dokumentarnim in dvema kratkima filmoma. V mednarodnem natečaju dokumentarnega filma se za nagrado poteguje film "Karpopotnik" v režiji Matjaža Ivanišina, v sekciji Med20, s katero se festival poklanja uveljavljenim režiserjem evro-mediteranske kinematografije, pa bo poleg francoskega Paula Vecchialija, maroškega Daouda Aoulad- Syada in palestinskega Hanyja Abu-Assada nocojšnji večer posvečen tudi znamenitemu slovenskemu režiserju, direktorju fotografije in montažerju Karpu Godini.

V uradnem izboru mednarodnih dokumentarnih filmov, ki je letos že četrty pod kuratorstvom italijanskega režiserja Gianfranca Pannoneja, se bo med 10 izbranimi filmi, za katere je značilen avtorski ironični pogled, za nagrado Open Eyes potegoval slovenski dokumentarni film Karpopotnik (Karpotrotter) v režiji Matjaža Ivanišina, posvečen velikemu mojstru podobe. Ivanišinov dokumentarec, v katerem potuje s kamero po poteh, po katerih je pred štiridesetimi leti potoval 28-letni Karpo Godina, je med drugim aprila gostoval tudi na newyorškem filmskem festivalu Tribeca in maja na festivalu češkega filma v Plznu.

Zvečer bosta v družbi slavnega režiserja Godine, sicer lanskoletnega prejemnika najpomembnejšega priznanja slovenskim filmarjem Badjurve nagrade, na ogled njegov celovečerni film Splan meduze, ki je leta 1980 prejel nagrado kraljevskega filmskega arhiva Belgije, in kratki film Zdravi ljudje za razvedrilo (Zdravi ljudi za razonodu, Litany of Happy People, 1971).

Prizor iz filma Splan Meduze režiserja Karpa Godine, ki ga bodo drevi predvajali v Rimu

Njegov prvenec v celovečernih filmih Splan meduze kot fikcija zgodovinskega trenutka odpira vpogled v avantgardo, barviti Zdravi ljudje za razvedrilo, ki predstavljajo minimalistično in ironično razglednico Jugoslavije, pa so mu prisluzili prvo "črno piko".

V mednarodni natečaj kratkih filmov je bil uvrščen še en slovenski film, in sicer kratki film Kam (Where) mlade scenaristke in režiserke Katarine Morano o naključnem srečanju dveh žensk različnih generacij, ki se vsaka na svoj način ukvarjata z vprašanji življenja in smrti ter skupaj preživita dan. Film je bil na ogled 8. julija, poteguje pa se za nagrado Methexis.

Karpo Godina, ki je svojo filmsko pot začel že na

začetku šestdesetih let minulega stoletja, velja za edinstvenega avtorja predvsem zaradi neusahljive želje po raziskovanju filmske

poetike in tehnike. Poleg njegovih celovečercev Splan eduze, Rdeči boogie ali Kaj ti je deklica in Umetni raj, ki predstavljajo danes klasiko slovenskega in jugoslovskega filma, je javnost in politiko razburjal s kratkimi filmi. Njegov opus zaznamujejo pomenljiva zgodovina, edinstvena estetika, svoboda in pogum, avtor pa v njem raziskuje tudi kompleksno razmerje med zvokom in podobo. Njegova retrospektiva filmov je bila prikazana tudi v Evropski prestolnici kulture - Maribor 2012.

ZLATNIK POEZIJE Letošnji dobitnik Tone Kuntner

Letošnji prejemnik zlatnika poezije je pesnik Tone Kuntner. Nagrado za obsežen pesniški opus ter za zlahatni prispevek slovenski literaturi in kulturi mu bodo izročili na prireditvi ob podelitvi Veronikine nagrade, ki bo 26. avgusta na Starem gradu v Celju.

Letošnji, deseti zlatnik poezije gre v roke Kuntnerju, ki je večino svojih pesmi posvetil zemlji ter ob njej domačiji, ljubezni, domovini. Kuntner, ki je lani praznoval 70. rojstni dan, je bil sicer po poklicu igralec. (Pesmi je začel objavljati leta 1966 (Vsakdanji kruh), sam pa je med pesniškimi zbirkami ob lanskem jubileju izpostavil delo O domovina iz leta 1994, za katero si je naslov sposodil pri Cankarju. Ob 10. obletnici osamosvojenosti Slovenije je izdal zbirko Mati Slovenija, lani pa je pri Celjski Mohorjevi družbi izšla še tretja zbirka z domovinsko tematiko Podorane sanje. Kot je na takratni predstavitvi zbirke dejal avtor spremne besede Aleksander Zorn, so pesnikovi toni v njej nekoliko temnejši.

Kuntner se kot pesnik vedno znova vrača k vprašanju zemlje in vračenoosti z njo, zanj pa je značilna tudi subtilna ljubezenska lirika. Objavil je več kot 20 pesniških zbirk. Njegove pesmi so izšle tudi v več tujih jezikih. Za svojo poezijo je prejel več nagrad, med njimi leta 1970 nagrado Prešernovega sklada. (STA)

KNJIŽNI PRVENEK - Avtorica s Kontovela

Zbirka pesmi in mandal Katarine Jeretin Ferluga

V prostorih knjižarne Celjske Mohorjeve družbe v Ljubljani, kjer se je zbralo lepo število ljudi, so v prejšnjih dneh predstavili knjižni prvenec Katarine Jeretin Ferluga, ki že dolgo let živi in ustvarja na Kontovelu. Knjiga z naslovom Narisala sem pesem zate je zbirka petdesetih pesmi in petdesetih mandal, ki jih je avtorica naslikala na svilo in so nastajale ob pesmih, s katerimi se ujemajo. Knjiga je nastala v sozaložbi Celjske Mohorjeve družbe in založbe Župnijskega zavoda Dravljje. »Te mandale so simboli, ki morajo v bralcu oziroma opazovalcu slike vzbuditi razmišljanje; v sebi nosijo občutek cikličnosti in simbole, ki lahko vsakemu pomenijo nekaj svojega«, je povedala avtorica, s katero sta se pogovarjala direktor Celjske Mohorjeve družbe Jože Faganel in predstavnik Župnijskega zavoda Dravljje, drugače župnik in misijonar Jože Kokalj.

Mandale in poezije so nastajale sproti in se skorajda dopolnjujejo, avtorica pa je črpala navdih predvsem v svojih potovanjih – njena družina se je

namreč v njenih otroških, gimnazijskih in mladih letih veliko selila v razne kraje po svetu. Jeretinova sicer piše in slika že od mladih let; njene slike na svilo, ki so nastale pred mandalami, se dotikajo predvsem otroške tematike, v slikanju mandal pa se je osredotočila na slike, ki je lahko primerna za vse. Njene mandale navidez ne izgledajo kot klasične budistične in hinduistične mandale, ki so sestavljene iz kombinacije med seboj povezanih geometričnih oblik, barv, figur, likov in simbolov, saj črpa navdih predvsem v simboliki slovenske pokrajine. »Rečem jim mandale, ker imajo namen odkrivati duhovni svet in iskati pot do sebe. Tako kot pesem, ko jo preberemo, pusti v nas nek občutek, čustvo ali misel, je enako z mandalo, le jezik je slikoven. To je moj način posredovanja; bere, gleda ali občuti pa lahko to knjigo vsak na svoj način«, je povedala avtorica. Za glasbeno točko sta poskrbela mlada glasbenika, brata Aljaž in Lenart, učenca glasbene šole v Ljubljani.

KONCERT - 16. julija Deep Purple in Gibonni v Hali Tivoli

Veliki rock koncert legendarne britanske zasedbe Deep Purple in hrvaškega glasbenika Gibonni, ki bi prihodnji teden moral odmevati na Kongresnem trgu, so organizatorji prestavili v Halo Tivoli. Veliki oder tivolske dvorane si bodo delili na napovedani datum, 16. julija. Že kupljene vstopnice veljajo tudi za novo lokacijo. Organizator, podjetje MIFI, je koncert prestavil v Tivoli zaradi velikega povpraševanja po sediščih na Kongresnem trgu, ki jih ne morejo zagotoviti, pa tudi zaradi spremenljivega vremena, so sporočili. Obiskovalci bodo tako lahko izbirali med stojišči v parterju ali pa si bodo izbrali sedišče na tribuni.

Deep Purple se bodo v Ljubljani ustavili v sklopu aktualne turneje Now What. Skupina, ki je bila skupaj z Led Zeppelin in Black Sabbath okronana za "nesveto trojico hard rocka in heavy metala", kljub ne več rosnim letom svojih članov ne počiva. Pri založbi Universal Records so 19. maja izdali na novo masteriziran kulturni album Made in Japan, ki so ga posneli v treh poletnih nočeh daljnjega leta 1972 na Japonskem.

Eden najuspešnejših hrvaških glasbenikov se po napovedih organizatorjev intenzivno pripravlja na srečanje z Deep Purple, zaradi katerih je v rani mladosti zamenjal klavir za električno kitaro. Gibonni je bil po njihovih trditvah povabila, da si bo oder delil s svojimi idoli, neizmerno vesel, saj je bila prva skladba, ki se jo je naučil igrati na kitaro, ravno Smoke on the Water. (STA)

filmi@primorski.eu **GREMO V KINO**

Mai così vicini

Režija: Rob Reiner

Igrajo: Diane Keaton, Michael Douglas, Frankie Valli in Paloma Guzman
ZDA 2014

Ocena: ★★★★★

POGLEJ TRAILER!

Oren je velik egocentrik, lepotec, ki se poklicno ukvarja s prodajo hiš in terenov in je vse do nedavnega veljal za najboljšega prodajalca nepremičnin celotnega Fairfielda. Njegov super ego pa doživi hud udarec, ko ne uspe prodati, kot bi si želel, sanjske vile, v kateri je do nedavnega živel s pokojno ženo.

Ameriška ekonomska kriza in padec vrednosti namreč vplivata tudi na njegov trgovski talent. Orena to precej moti in tudi zato se depresiven zateče v obmorski stanovanjski blok, katerega lastnik je seveda prav on. V stanovanjih ob njegovem živi vrsta najemnikov, ki Orena sicer bolj malo trpijo, saj se z njimi vedno vedel zelo antipatično in neprijazno. Ko mu nekega dne sin Luke pusti v varstvo malo hčerke Saro, se Oren spoprijatelji z eno od sosed: prikupno Leah, ki je tako kot on pred nedavnim izgubila moža, za katerim še vedno zelo žaluje.

Leah in Oren se tako v imenu male Sare zelo približata. Še več, med njima vzklije prijateljsko čustvo, ki ju prisili, da na življenje pogledata tudi z bistveno večjim optimizmom.

Rob Reiner, avtor kulturnega dela When Harry met Sally (Harry ti presento Sally), je tako še enkrat zadel v črno s filmom, ki spet pripoveduje o čustvih s pomočjo prijetne komedije. Douglasova vloga bi na začetku morala pripasti Jacku Nicholsonu, ki bi prav gotovo ne razočaral in kvečjemu še enkrat potrdil talent, ki smo ga spoznali v podobnih filmih. A to je tokrat storil tudi Michael Douglas, ki se je ob Diane Keaton odlično izkazal in še enkrat izpričal izredno komično žilico. (Iga)

IZRAEL - Medtem ko Hamas izstreljuje rakete na izraelsko ozemlje

Več kot sto letalskih napadov na Gazo

GAZA / JERUZALEM / RAMA-LA - Izrael bo še dodatno okrepil napade na gibanje Hamas na območju Gaze in palestinski borci bodo za svoje raketiranje Izraela »plačali visoko ceno«, je po pogovorih z izraelskim varnostnim vrhom včeraj zatrdil izraelski premier Benjamin Netanjahu.

Palestinski predsednik Mahmud Abas je medtem Izrael obtožil, da v Gazi izvaja »genocid.« Odločili smo se, da še dodatno okrepimo napade na Hamas in na teroristične organizacije v Gazi (...) Vojska je pripravljena na vse možnosti (...) Hamas bo plačal visoko ceno za streljanje raket na izraelske državljane. Varnost državljanov Izraela je prva in glavna,« so sporočili iz Netanjahujevega kabineta.

V nasilju v zadnjih dveh dneh je bilo po podatkih reševalnih služb ubitih že skupno 43 Palestincev, več kot 370 je bilo ranjenih. Med ubitimi naj bi bilo devet otrok in šest žensk ter vsaj en skrajnež. Vsaj štiri izraelski napadi naj bi v celoti zgrešili svoje tarče, saj so terjali le življenja žensk in otrok.

Pripadniki Hamasa so medtem na izraelske cilje izstrelili skupno 165 raket. Nekaj jih je doseglo Tel Aviv in Jeruzalem ter celo mesto Hadera, ki je od Gaze oddaljeno več kot 100 kilometrov. Številne rakete sicer prestreže izraelski protiraketni sistem Železna kupola (Iron Dome).

Izraelska vojska je medtem na območju Gaze včeraj izvedla več kot sto letalskih napadov. Izraelska letala so tako v dve dneh operacije Zaščitni rob (Protective Edge) bombardirala skupno že kakih 550 različnih ciljev na območju Gaze.

Kljub temu v Hamasu očitno niso pripravljene odnehati. Kot je včeraj povedal visoki predstavnik gibanja Osama Hamdan, so sicer v stikih z izraelsko stranjo, a ta ni zainteresirana za pogovore o prekinitvi ognja, ampak od njih zahteva predajo, na kar pa niso pripravljene. Zatrdil je, da bodo na izraelsko eskalacijo ustrezno odgovorili.

Abas je Izrael včeraj obtožil, da s svojo vojaško operacijo na območju Gaze izvaja »genocid.« »To je genocid - pobijanje celotnih družin je genocid Izraela nad našim palestinskim narodom,« je na kriznem srečanju palestinskega vodstva v Ramali ocenil Abas.

Kot je še nadaljeval, smo pričrta »vojni proti celotnemu palestinskemu narodu in ne proti določenim frakcijam«. Izrael po njegovih besedah »ne brani samega sebe, ampak brani judovske naselbine, svoj glavni projekt«. Napovedal je, da se bodo »proti izraelski agresiji in prelivanju palestinske krvi« borili na več načinov - med drugim s pogovori z egiptovskim predsednikom Abdelom Fatahom al Sisijem in z generalnim sekretarjem ZN Ban Ki Moonom.

Egipt je sicer včeraj pozval tako Izrael kot Hamas, naj končata spiralo nasilja. A obenem je zavrnil upanje Palestincev, da bi lahko Kairo posredoval v konfliktu. Kot so jasno sporočili z egiptovskega zunanjega ministrstva, »mediacije ni«, so pa diplomatska prizadevanja Egipta usmerjena k takojšnji ustavitvi izraelske agresije in končanju obojestranskega nasilja.

Egipt je poleg Jordanije edina arabska država, ki je z Izraelom podpisala mirovno pogodbo. To se je zgodilo leta 1979, Egipt pa je takrat tudi postal prva arabska država, ki je uradno priznala judovsko državo. Oblasti v Kairu so tako že večkrat odigrale ključno vlogo pri posredovanju med Hamasom in Izraelom.

V nasilju v zadnjih dveh dneh je bilo po podatkih reševalnih služb ubitih že skupno 43 Palestincev, več kot 370 je bilo ranjenih.

ANSA

VATIKAN - Na čelo s škandali zaznamovane ustanove imenovan Jean-Baptiste de Franssu

Novo vodstvo za banko IOR

VATIKAN - S škandali zaznamovana vatikanska banka je včeraj v skladu z napovedmi dobila novo vodstvo. Na njeno čelo so imenovali Francoza Jeana-Baptista de Franssua, ki bo nasledil Nemca Ernsta von Freyberga. Imenovanje Franssua je del obsežne reforme banke, del katerega je tudi nov organ za upravljanje premoženja. Von Freyberga je na čelo banke z uradnim imenom Institut za verska dela (IOR) tik pred odstopom imenoval še prejšnji papež Benedikt XVI. Funkcijo je opravljal zgolj 16 mesecev, v tem času pa so v banki začeli operacijo, katere cilj je izkoreniniti sumljive transakcije.

Preverili so 18.000 odnosov s strankami in blokirali račune več kot 2000 strank, več sto drugih pa zaprli. V tej luči je banka lani zabeležila občuten upad dobička, saj je ta znašal zgolj 2,9 milijona evrov, kar je 83,7 milijona manj kot leta 2012, so v tork sporočili iz banke.

Avstralski kardinal George Pell,

Jean-Baptiste de Franssu (z leve) in njegov predhodnik Ernst von Freyberg ANSA

ki ga je papež Francišek februarja postavil na čelo novega sekretariata za ekonomijo, je včeraj ob imenovanju 51-letnega Franssua dejal, da je »naša ambicija namesto vira občasnih škandalov postati zgled finančnega

upravljanja«.

Franssu, ki je med drugim ustanovitelj podjetja za prevzeme in družbitve Incipit, sicer pa katoličan s štiriimi otroki, je pred novinarji izrazil zadovoljstvo, da bo lahko nadaljeval

prizadevanja za transparentnost banke. »To vlogo vidim kot misijo,« je dodal.

Von Freyberg, ki je odprl pot novi fazi operacije pod vodstvom Franssua, se je s položaja poslovil zaradi drugih obveznosti, saj se ni mogel v celoti posvetiti IOR. »Prav je, da IOR vodi strokovnjak za upravljanje premoženja, kar sam nisem,« je dejal Nemec.

Pell, ki dejansko upravlja funkcijo vatikanskega ministra za gospodarstvo, je medtem včeraj napovedal tudi vrsto ukrepov za izboljšanje ekonomskega upravljanja Vatikana. Poudaril je, da je vse spremembe odobril papež, ki je ob tem poudaril, da jih je treba uvesti hitro.

Ekipa finančnih strokovnjakov, med katerimi je bil ob ameriškem svetovnem podjetju tudi Franssu, je od lanskega poletja, ko je Francišek obljubil polno transparentnost vatikanskih financ, pripravljala teren za reforme.

Te po besedah avstralskega kardinala poleg IOR zadevajo tudi Upravo premoženja apostolskega sedeža (Apsa), ki je pristojna za nepremičnine in naložbe v državne obveznice, pa tudi vatikanski pokojninski sklad in oddelek za medije.

V okviru sprememb bodo premoženje IOR prenesli na novo osrednjo Vatikansko upravo za premoženje (Vam), medtem ko bo Apsa postala del finančnega ministrstva. Statut IOR naj bi po poročanju avstrijske tiskovne agencije

APA preoblikovali v prihodnjih treh letih in tako na novo določili aktivnosti banke.

Cilj je, da se banka osredotoči na finančno svetovanje in nudenje storitev duhovnikom, kongregacijam, škofijam in laičnim uslužbencem Vatikana. Še naprej bo delovala tudi kardinalska komisija za nadzor IOR. V petčlansko komisijo bodo vključili še zagrebškega kardinala Josipa Bozanića.

Vzpostavili bodo nov odbor za medije, ki ga bo vodil britanski politik Chris Patten. Z njim bodo skušali občutno privarčevati, Vatikan pa hkrati prilagoditi novim trendom, tako da bodo prednost pred radijem dobili Twitter in digitalni kanali. (STA)

UKRAJINA - Vodja upornikov Bolotov očita Kijevu izsiljevanje Nove prekinitve ognja ne bo, vlada hoče kapitulacijo separatistov

KIJEV - Ukrajinska vlada je po vojaških uspehih proruske aktiviste na vzhodu države pozvala h kapitulaciji. Kot je v tork poudaril ukrajinski obrambni minister Valerij Geletej, ne bo nove prekinitve ognja ali pogajanj, dokler »teroristi ne bodo položili orožja«. Možnost prekinitve ognja so včeraj izključili tudi separatisti. Ukrajinski predsednik Petro Porošenko je v tork obiskal mesto Slavjansk, ki ga je znova zavzela ukrajinska vojska. Kot je dejal ob srečanju s tamkajšnjimi prebivalci, si Kijev prizadeva čim prej ponovno vzpostaviti oskrbo z energijo v mestu. Med nenapovedanim obiskom je še poudaril, da je pripravljen na dialog z uporniki, ki »bodo še danes položili orožje in bodo prosili za pomilostitev«.

Porošenko je v Slavjansku še izrazil upanje, da bo lahko kmalu obiskal tudi mesti Doneck in Lugansk, ki sta še v rokah proruskih separatistov. Vojska skuša separatiste h kapitulaciji prisiliti z obleganjem, načrtuje pa tudi zaostrovanje ofenzive. Ukrajinska vojska je doslej več mest osvobodila z letalskimi napadi in obstreljevanjem, župan Donecka Aleksander Lukjašenko pa opozarja, da bi to v milijonskem mestu povzročilo katastrofo. Kot je

dejal, mu je Porošenko že obljubil, da Donecka ne bodo bombardirali.

Kijev separatistom očita nepripravljenost na pogovore. Kot je dejal namestnik ukrajinskega zunanjega ministra Danil Lubkovski, se uporniki v preteklih dneh niso odzvali na nobeno povabilo na pogovore. Po njegovih besedah morajo pobudo za pogovore zdaj dati separatisti. Vodja upornikov Valerij Bolotov medtem Kijevu očita izsiljevanje. Eden od vodij separatistov Andrej Purgin pa je za včerajšnjo izdajo ruskega dnevnika Komsomolska pravda za zdaj izključil možnost prekinitve ognja.

Kot je poudaril, bi morali najprej vzpostaviti koridor za beg civilistov iz Donecka in Luganska, vlada v Kijevu pa bi morala po njegovem tudi pojasniti, kakšna bo usoda okoli 400 upornikov, ki jih zadržujejo kot talce. Ocenil je še, da bi morali predsedniku Porošenku soditi pred haškimi sodiščem za vojne zločine. Purgin se je še zavzel za to, da bi na vzhodu Ukrajine namestili več opazovalcev Organizacije za varnost in sodelovanje v Evropi (Ovse). Po njegovih besedah potrebujejo na območju okoli 400 opazovalcev, med katerimi naj bi jih bilo 150 iz Rusije. (STA)

GORICA, NOVA GORICA, ŠEMPETER-VRTOJBA - Posvet EZTS Meja brez meja

Tri občine lahko stopijo na pot skupne prihodnosti

Združevanje Gorice, Nove Gorice, Šempetra in Vrtojbe ni neuresničljiv načrt, potrebni pa so trud, politična volja in pomoč stroke. To je bilo slišati na večerajšnjem posvetu Evropskega združenja za teritorialno sodelovanje v Gorici (EZTS GO) Meja brez meja. V dvorani Fundacije Goriške hranilnice je na ogled obsežni načrt, ki ga je ob pomoči 10 profesorjev in dveh izvedencev pripravilo 55 študentov goriške fakultete za arhitekturo. Raziskave so trajale devet mesecev, delo je koordiniral prof. Giovanni Fraziano, zdaj pa si lahko vsakdo ogleda, kako si arhitekti in urbanisti predstavljajo skupni razvoj omenjenih obmejnih mest. Na ogled so med drugim velika maketa ter posamezni arhitekturni načrti, ki zadevajo čezmejno urbanistično usklajevanje na devetih strateških območjih. To so: reka Soča in dolina Kornja; železniška postaja z okolico; Prvomajska ulica in Kolodvorska pot; Rdeča hiša in Rožna dolina; nekdanje letališče Duca d'Aosta; oba tovarna terminala; Ul. Terza armata in Kromberk; bolnišnice; obmejni pasovi. Razstava bo na ogled do 3. avgusta od torka do nedelje med 16. in 19. uro.

Po posvetu so na sedežu Fundacije Goriške hranilnice odprli razstavo z načrtom »3x3x1: lokalizirane utopije«, ki bo na ogled do 3. avgusta

BUMBACA

Tesno povezana mesta

Med srečanjem, ki ga je vodila direktorica EZTS GO Sandra Sodini, je prof. Fraziano izpostavil, da predstavlja trojica obmejnih mest čudovito delavnico. »Delo je opravilo 55 sposobnih mladih, gre za multietnično in večjezično skupino študentov brez ideoloških predsodkov. Ne govorimo o neuresničljivih načrtih, dovolj je, da pogledamo naokrog in ugotovimo, kaj imamo,« je bil jasan. Da ne bi »samovoljno« ustvarili enega samega mesta, so imeli načrtovalci v mislih tri mesta, ki so na nekaterih ključnih območjih med seboj tesno povezana. »Zelo bi mi bilo žal, ko se iz vsega tega dela ne bi nič razvilo,« je opozoril Fraziano in pozval javnost, naj presodi načrt in o njem razpravlja.

Usklajen trgovski sektor

Na sedežu fundacije so predstavili tudi drugo študijo, ki ga je opravilo italijansko državno združenje trgovcev Confcommercio. Angelo Patrizio je razložil, da so v sodelovanju z goriškim Confcommerciom analizirali trgovske in nasploh gospodarske dejavnosti v vseh treh obmejnih občinah ter v posameznih predelih. Na voljo je cela vrsta podatkov, na podlagi katerih bi bilo dobro izdelati skupne strategije, saj preživljajo trgovci, gostinci in drugi podjetniki na obeh straneh meje težke čase. V Gorici so našli 930 dejavnosti in še 400 prekinjenih dejavnosti (30%, v samem mestnem jedru znašajo 35%), v Novi Gorici 333 dejavnosti (pa še 33 prekinjenih), v Šempetru-Vrtojbi 58 (8 prekinjenih). »Podatki pa vas ne smejo zavesti. Tudi slovenski občini resno tvegata, da se kriza tudi iz urbanističnih vzrokov še poslabša,« je opozoril Patrizio.

Iz ankete, ki jo je prav tako izdelal Confcommercio, izhaja, da je čezmejno vprašanje za 39% goriških trgovcev predvsem priložnost. Navedli so več predlogov, med temi je izstopalo »integrirano trgovsko načrtovanje v širšem prostoru«. Patrizio je pristavil, da je tre-

ba usklajeno preurediti vsa ta mestna središča, »da preprečimo opustošenje trgovskega sektorja«.

Potegniti povezovalno črto

Na posvetu je bilo opaziti določeno neravnovesje, saj se je vabilu odzvalo več gostov iz Italije kot iz Slovenije, predvsem kar se tiče stroke. Prvi je v imenu obeh občin na slovenski strani pozdravil župan občine Šempeter-Vrtojba Milan Turk, ki je prepričano podprl skupne pobude in dejal, da »skupno načrtovanje evropskega prostora ne bo prišlo naenkrat, saj EZTS ni organ, ki odloča, pod njegovim okriljem pa lahko snujemo enotne storitve ter skupno kulturno in turistično ponudbo«. Goriški občinski odbornik za urbanistiko Guido Germano Pettarin je poudaril, da »smo v naših krajih nekoč govorili štiri jezike in to zemlje je bilo skupno. Tja se moramo vrniti«. Načrt goriške fakultete je po njegovih besedah fascinanten: »Tri mesta lahko na osnovi enotne strategije razvijajo svoje urbanistične načrte.« Pozneje sta se srečanja udeležila tudi goriški župan Ettore Romoli in tržaški rektor Maurizio Fermeglia.

Livio Semolič je v vlogi koordinatorja odbora za urbanizem pri EZTS ocenil, da »v Gorici pogosto še razmišljamo na podlagi starih shem, medtem ko mladi gledajo dlje«. EZTS lahko predlaga določene rešitve, a ne odloča: zdaj predstavlja zamisel o združevanju mest širših ekonomskih, socialnih in kulturnih razsežnosti. Semolič je pozval vse tri občinske uprave, naj odločnejše pristopijo k načrtu in presežejo ozko mestno stvarnost, pri čemer je namignil na aktualno vprašanje porodnišnic.

Predsednik goriške Trgovinske zbornice Gianluca Madriz je dejal, da se Goričani ne smejo počutiti majhne, »ker nas ambiciozni načrti lahko postavijo v središče Evrope, saj predstavljamo nehanikum«. Po predsedniku reda arhitektov Massimu Roccu, predstavnicah oddelkov za okolje in prostor občin Nova Gorica in Šempeter-Vrtojba Alek-

sandri Torbica in Blanki Šuler (obe nestrpnost čakata gradivo študije, da proučita tudi zakonske in druge okvire) je govoril predsednik italijanskega urbanističnega inštituta (INU FVG) Eddi Dalla Betta, ki je povedal, da združevanje teži k odpravljanju nepotrebnih dvojnikov, vsako mesto naj torej razvije svoje »visokokakovostne storitve in jih ponudi ostalim«.

Posvet je sklenil prof. Peter Gabrijele s Fakultete za arhitekturo v Ljubljani. Izhajal je z ugotovitve, da se v Evropi presegajo meje, trdnjave nacionalnih interesov posameznih držav pa še vedno merijo moči med sabo. Obmejne regije naj bi pomagale pri prečenju

meje, ki je pozitivna: kjer trčita dva sistema, dobimo navadno največje inovacije: »Sposobni moramo biti lateralnega razmišljanja v iskanju vizij, le-te pa uresničimo z racionalno disciplino«. Obmejne regije bodo zlepile skupaj države, meje pa ostajajo, ker se identitete ohranjajo. Slovenijo sestavljajo same obmejne regije, zato je iskanje nekega ravnovesja zanjo eksistencialnega pomena. Mesta, ki so razdeljena, moramo fizično povezati: Ljubljano deli železnica na dva ločena dela, mesto kot celota pa nastane samo, ko potegnemo fizično črto, promenado, ki presega to delitev. Podobno se lahko zgodi na Goriškem. (af)

GORICA - Senat Fasiolova se bo ukvarjala s kmetijstvom

Goriška senatorka Demokratske stranke Laura Fasiolo, ki je po evropskih volitvah vstopila v italijanski parlament namesto novoizvoljene evropske poslanke Isabelle De Monte, bo odslej članica komisije za kmetijstvo. »Ta sektor je za naš prostor ključnega pomena,« pojasnjuje Fasiolova. V prihodnjih dneh bo komisija za kmetijstvo obravnavala zakonski odlok 91/2014 o spodbudah za ponovni zagon kmetijskih podjetij, ki predvideva predvsem prispevke za stabilizacijo mladih zaposlenih. Člani komisije bodo razpravljali tudi o poenostavitvi zakonskim predpisov in ukrepih za povečanje energetske učinkovitosti. »Vsekakor pa bom še naprej spremljala delo komisije za izobraževanje in univerzo, saj sem na to področje posebno navezana,« je napisala Fasiolova, ki je bila več let ravnateljica. Kmalu bo v Gorici odprla svojo pisarno, kjer bo sprejemala navsote in obvestila občanov.

SAN PIER - Prometna nesreča

»Hrošč« in skuter trčila sredi križišča

Prizorišče nesreče v San Pieru

BONAVENTURA

Križišče v središču San Piera je pogosto prizorišče nesreč. Do zadnje je prišlo včeraj popoldne okrog 16.40. Domačinka se je pri zeleni luči na semaforju zapeljala čez križišče s svojim avtomobilom volkswagen beetle, ko je naenkrat zagledala pred sabo moškega na skuterju. Ženska je takoj pritisnila na zavore, vendar je vseeno zadela moškega, ki naj bi križišče prečkal z rdečo lučjo na semaforju. Skuterist je po trčenju padel na tla in se udaril v glavo. Na kraj so prihite-li reševalci iz službe 118, ki so poškodovancu nudili prvo pomoč. Skuterist je bil vseskozi pri zavesti, vendar so se iz previdnosti odločili, da ga s helikopterjem odpeljejo v katarsko bolnišnico, saj mu je iz rane na glavi priteklo nekaj krvi. Na prizorišče nesreče so prispeli tudi karabinjerji iz Foljana, ki so pridobili podatke o nesreči, da bodo na njihovi osnovi napisali poročilo.

RONKE - Promet

Zaradi del številni obvozi

Ceste med Ronkami in Tržičem bodo v prihodnjih dneh le delno prevozne. Državno cesto št. 14 so zaprli za promet zaradi vzdrževalnih del na vodovodnem omrežju, od ponedeljka pa bo zaprt tudi železniški prehod v Ulici Cave di Selz, ki povezuje obe občini in vodi tudi v Doberdob. Ronke in Tržič povezujejo državna cesta št. 305, krajevne ulice (Ul. 24. maja in Štarancanska ulica), iz Ronk pa se lahko peljemo do pokrajinske ceste za Doberdob po ulicah Metlika in Ronco.

Dela na dotrajanem vodovodu na državni cesti št. 14 pri Ronkah so bila že nujna, trajala pa bodo vsaj mesec dni in cesta bo proti Tržiču in Trstu vseskozi zaprta za promet. Dela naj bi po načrtih stekla že prejšnji teden, zaradi Muti-jevega koncerta in obiska predsednikov v Redipulji pa je podjetje Irisacqua preložilo začetek del na ta teden. V smeri letališča pa poteka promet na začasnem enosmernem odseku s hitrostno omejitvijo 30 kilometrov na uro. Avtobusi podjetja javnih prevozov APT vozijo po obvozu na Ulici 24. maja ter obvozu med letališčem in pokrajinsko cesto št. 19.

Od ponedeljka, 14. julija ob 8. uri do četrтка, 19. julija ob 17. uri, bodo vzdrževali železniško progo Trst-Videm, zaradi česar bodo zaprli za promet železniški prehod v Ulici Cave di Selz. Izvajalec, podjetje Segeco iz Mester, bo poskrbel za prometno signalizacijo na obvozih na državni cesti št. 305 proti Ronkam, na križiščih med Ul. san Polo in Doberdobsko ulico ter Ul. Cave di Selz in na obvozu proti Ulici Capitello v ronški občini.

GORICA - Gradnja nove Pipistrelove tovarne

Ogrodje hale bo postavljeno še pred koncem letošnjega leta

Včeraj so bila zemeljska dela na gradbišču na goriškem letališču že v polnem teku. Naslednji korak je odprtje ograje na gradbišču in ureditev semaforiziranega dostopa na cesto za delovne stroje, so včeraj pojasnili v Pipistrelu.

»Postavitev betonskega ogrodja hale je predvidena še v letošnjem letu,« razlagajo iz Pipistrela, kjer načrtujejo, da bo hala popolnoma zgrajena do konca prihodnjega leta. Na tri hektare velikem zemljišču, ki ga je za dobo štirideset let Pipistrelu dala v uporabo italijanska agencija za civilno letalstvo (ENAC), bo zgrajena hala z 10.000 kvadratnimi metri pokritih površin. V novi hali bo potekala proizvodnja Pipistrelovega novega štiri-sedežnega letala Panthera in sestava tistih letal obstoječega programa, ki bodo namenjena na ameriško tržišče. Omenjenih letal namreč ne morejo proizvajati na sedežu podjetja, saj Slovenija nima podpi-

sanega bilateralnega sporazuma o letalski varnosti z ZDA, zato sestava trenutno poteka v najetih prostorih v Italiji.

»Podjetje Pipistrel se v Italijo ne seli, temveč širi. Vse kar je zdaj v Sloveniji, med drugim uprava podjetja in oddelek

za razvoj, tudi ostaja v Sloveniji. Dejstvo je, da Pipistrel postaja globalno podjetje. Poleg hčerinskega podjetja v Italiji odpiramo tudi podjetje v Indiji in morda še kje,« prvi mož ajdovskega Pipistrela, Ivo Boscarol. (km)

Urejanje talne signalizacije, ki opozarja na gradbišče (levo); bager je že na delu (desno)

FOTO PIPISTREL

NOVA GORICA - »Poročilo centra za socialno delo in policije je alarmantno!«

Vse več nasilja v vseh oblikah

V novogoriškem centru za socialno delo se je v primerjavi z lanskim letom število posredovanj izven poslovnega časa pri primerih, povezanih z nasiljem, podvojilo. Na novogoriški policijski upravi beležijo skoraj 9-odstoten porast kaznivih dejanj zoper zakonsko zvezo, družino in otroke, lani so obravnavali 111 takih primerov. »Število primerov nasilja narašča, žrtve so v večini primerov ženske in otroci,« opozarja Majda Pušnar iz novogoriškega Centra za socialno delo (CSD).

Na policiji ugotavljajo, da večino kaznivih dejanj iz tega naslova predstavlja nasilje v družini, lani so obravnavali 63 takih primerov. V dobri polovici primerov so nasilnežem izrekli ukrep prepovedi približevanja določenemu kraju ali osebi. »Na področju obravnavanja nasilja je od leta 2004, ko se izreka prepoved približevanja, prišlo do velikih sprememb,« ugotavlja Pušnarjeva. Največ intervencij je med vikendom in prazniki. Nasilja je vedno več in se odraža v vse težjih oblikah. Na policiji in CSD menijo, da gre vzroke za to iskati v naraščajoči brezposelnosti, alkoholizmu, psihičnih motnjah ali duševnih boleznih pri povzročiteljih nasilja. »Vzrok za vse več nasilja ni alkohol, temveč brezposelnost in padec socialne varnosti ter dejstvo, da imamo pri nas minimalno plačo na 560 evrih. 4-članska družina z dvema staršema s tako plačo spada pod prag revščine,« opozarja novogoriški mestni svetnik Gregor Veličkov, ki kot odvetnik nudi tudi brezplačno pravno pomoč za tiste, ki jih ob izbruhu bolezni odpeljejo v psihiatrično bolnišnico. »Letos je izjemen porast tega,« ugotavlja svetnik. Da je nasilje vse bolj pereča tema v tem okolju, je namreč pred časom opozorila mestna svetnica Darinka Kozinc, na njen predlog so se s to problematiko in s konkretnimi številkami prejšnji teden v okviru ene od točk dnevnega reda na redni seji seznanili vsi novogoriški mestni svetniki.

Nasilje pa se ne dogaja le nad ženskami in otroki. V porastu je tudi nasilje nad starostniki, katerim največkrat kar družinski člani odtegujejo življenjsko nujne stvari, se nad njimi fizično znašajo, jim odtegujejo lastni denar ali jih silijo v podpis pogodb, oporoke. Vse bolj je razširjeno tudi nasilje v okviru trgovine z belim blagom in posledično spolno nasilje, saj žrtve te trgovine največkrat silijo v prostitucijo. Z vse bolj razširjeno uporabo informacijsko komunikacijske tehnologije se nasilje širi in izvaja tudi s pomočjo teh sredstev. Tukaj pa so še posebej ranljivi otroci in mladostniki, ki zaradi neizkušnosti in pogoste rabe te tehnologije po-

gosto postanejo žrtev zlorab. Svetnik Bojan Bratina, dolgoletni srednješolski ravnatelj, je ob tem opozoril na napeljevanje k zlorabi alkohola preko socialnih omrežij in celo na nagovarjanje k skupinskim samomorom. Sam opaža, da dijaki določenih oblik nasilja nad vrstniki, kot je na primer t.i. fazaniranje (»obred«, ki ga dijaki višjih letnikov izvajajo na novopečenih srednješolcih - »fazanih«) sploh ne dojemajo kot nasilje. »Problematično pa je tudi nasilje, ki se dogaja zunaj šole, na ulici, na vlakih,« opozarja Bratina in dodaja: »Poročilo policije in CSD je alarmantno, ob tem pa se moramo zavedati, da zajema samo evidentirano nasilje!«

Da je med mladimi vse več pojava samopoškodb, ki največkrat vključuje rezanje na različnih delih telesa, je opozorila svetnica Darinka Kozinc, tudi nekdanja dolgoletna ravnateljica na eni od novogoriških srednjih šol. Opozarja, da je o vsem tem nujno ozvestiti starše, med vrstniki pa krepiti čut za občutljivost do tovrstnih pojavov in spodbujanje k temu, da ob znanovanju medvrstniškega nasilja na glas spregovorijo. Da med pojave nasilja sodijo tudi vse številnejši primeri nasilnih vdorov v stanovanja in hiše, je opozoril svet-

nik Srečko Tratnik. »Bolj kot materialna škoda je v takih primerih huda travma prebivalcev, zlasti otrok in mladostnikov, ki so izgubili občutek varnosti, ki bi jo moral nuditi dom,« opozarja svetnik. »Strah žrtev razumem. Dejstvo je, da je kriminalcem dovoljeno vse, policistom pa samo to, kar dovoljuje zakon,« je povedal komandir novogoriške policijske postaje Sejad Jušić.

Povzročitelji nasilja se zadnji dve leti lahko vključujejo v programe za nena-

silno komuniciranje in učenje socialnih veščin, ki ga izvaja Društvo za nenasilno komunikacijo, na novogoriškem CSD pa pogrešajo program pomoči za žrtve nasilja, ki so bolj pripravljene sodelovati.

Na občinskem oddelku za družbene dejavnosti odgovarjajo, da lahko pomagajo v okviru javnih razpisov, na katere se izvajalci takšnih programov lahko prijavijo, v novembru pa nameravajo sklicati tudi okroglo mizo na temo nasilja. (km)

Novogoriška policijska postaja

FOTO K.M.

Zaraščena pešpot na Oslavju

FOTO A.V.

Zaraščena pešpot in pločnik

Tako na Oslavju kot v Podgori se domačini pritožujejo zaradi zaraščene pešpote in pločnikov, za katere nihče ne poskrbi. Z Oslavja opozarjajo, da je pešpot, ki po Klanču vodi do spominske kostnice, že nekaj časa zaraščena. Vejeve, ki visi s sosednjega zapuščenega zemljišča, postaja v poletnih mesecih vse bolj vsiljivo, tako da bo verjetno v kratkem prekrilo celo pot. Narava prevladuje nad asfaltom tudi v Ulici Brigata Cuneo na začetku Podgore, kjer

Zaraščeni pločnik v Podgori

FOTO A.V.

je pločnik na levi strani ceste v smeri proti Gorici popolnoma prekrit z listjem in vejami, ki neovirano rasejo na dvorišču zapuščenih hiš. Če zaraščeno območje na Oslavju ni nevarno, je popolnoma prekrit pločnik v Podgori izredno nevaren za pešce in avtomobile. Pešci so namreč prisiljeni, da prečkajo cesto, da lahko stopijo na pločnik na nasprotni strani, ki ni zaraščen. Ker pa na tem mestu zebrašče črte niso začitane, se marsikdo odloči, da del poti prehodi kar po cestišču. Gre za tvegano potezo, saj je vidljivost na tem odseku ceste zelo slaba zaradi ovinka. (av)

Projektno vodenje na Ad formandumu

Vsak projekt gre skozi različne faze, od ideje, predprodajnih aktivnosti in prodaje do planiranja, izvedbe in podpore. V vseh teh fazah sodeluje več oseb in se pojavljajo nepredvidljive okoliščine, zato sta učinkovito usklajevanje in pravilna organizacija ključni za končni uspeh. Tehnike Projektnega vodenja se vedno bolj uveljavljajo za dosego ciljev tako v privatnem sektorju kot v javnih upravah. Izobraževalna agencija Ad formandum prireja tečaj po univerzitetni diplomski Projektne vodenje in organizacija procesov, ki je namenjen brezposelnim osebam z univerzitetno diplomom: na tečaju bodo udeleženci spoznali značilnosti projekta, jih točno opredelili in se z inovativnimi pristopi pri učenju poglobili znanje s poudarkom na izkušnjah v role play vajah in simulacijah. 80-urni tečaj bo trajal pičla dva tedna, zato bo intenziven in učinkovit. Na razpolago so še prosta mesta. Prijave sprejemajo v KB Centru do 14. julija vsak dan od 9. do 13. ure. Tečaj je brezplačen, financira ga Evropski socialni sklad. Več o tečaju na spletni strani www.adformandum.org in na socialnem omrežju.

Prodajala in kradla

Neznanka, ki je v obdobju zadnjih dveh mesecev v Desklah večkrat prodajala tekstil, se je nekajkrat oglasila tudi v eni od hiš, kjer je izkoristila nepazljivost starejšega možakarja in mu izmaknila skupno 425 evrov, nato pa odšla neznanu kam. Policisti zbirajo podatke o dogodku, nato pa bodo podali kazensko ovadbo. (km)

Milni mehurčki v Šempetru

Pred šempetrskim Coroninijevim dvorcem bo drevi ob 21. uri otroški spektakel z milnimi mehurčki v izvedbi skupine Teatro Scalzo iz Genove. Dogodek sodi v sklop poletnih prireditev v občini Šempeter-Vrtojba pod skupnim imenom »Poletje na plaču 2014«. Vstopnine ni, v primeru slabega vremena bo dogodek v Kulturni dvorani v Šempetru pri Gorici. (km)

Odprtje bara ob muzejih

V grajskem naselju v Gorici bo danes ob 18. uri praznično odprtje bara, ki se nahaja zraven Pokrajinskih muzejev. Bar bo odprt vsak dan razen ponedeljka; poleg krajevni vin bodo točili nemška piva, ponujali bodo tipične in biološke jedi. Odprtje bo obogatila razstava društva Noi dell'Arte.

POGOVOR Z ODLIČNJAKI - Maturant zavoda Jurij Vega

Avdio inženiring, ko hobi postaja poklic

Družbeno angažirani odličnjak bi rad postal profesionalen avdio inženir. Samuel Kralj, maturant je zaključil višješolski študij na zavodu za informatiko in telekomunikacije Jurij Vega s končno oceno 100/100. »Recimo, da je želja po visoki oceni naraščala iz leto v leto, v "stotico" pa sem začel verjeti, potem ko sem ob koncu tretje, četrte in pete višje zbral maksimalno vsoto študijskih kreditov. Po pisnem delu izpita pa sem vedel, da je rezultat v mojem domu,« nam je povedal Samuel, ki se je v Gorico vsak dan vozil z vlakom iz Trebč, kjer je doma.

»Ob koncu nižje srednje šole sem že programiral spletne strani, tako da sem se odločil za vpis na zavod, ki namenja veliko pozornost informatiki. Poleg tega so me med višješolsko kariero zelo navdušili nekateri drugi predmeti, med katerimi sta sistemi in elektronika,« je pojasnil Samuel, ki je svoje najljubše predmete vključil v maturitetni referat, v kate-

rem je predstavil spletno aplikacijo, ki jo je sam programiral. Ta dovoljuje uporabnikom, da vanjo nalagajo datoteke in spletne strani, ki jih nato delijo z ostalimi uporabniki. Projekt je zahteval kar precej dela, saj je Samuel razvijal aplikacijo že od začetka šolskega leta. Kje pa bo odličnjak nadaljeval svojo študijsko pot? »Najverjetneje se bom vpisal na SAE Institute v Ljubljani, to je zasebna šola za avdio inženiring,« je povedal Samuel, ki ima že jasne načrte za prihodnost, saj želi postati tehnik zvoka tako v studiu kot za glasbo v živo. »V bistvu sem se s tem začel ukvarjati kot hobi, trenutno pa postaja skorajda neke vrste delo. Sem tehnik pri gledališki skupini Slovenski oder Slovenskega kulturnega kluba, ozvočil pa sem tudi pomembnejše skupine, na primer Kraške ovčarje,« nam je svoje delo opisal Samuel, ki upa, da bo lahko vse to usklajeval s študijem. Maturant je med drugim družbeno zelo aktiven, saj je podpredsednik

OSEBNA IZKAZNICA

Ime in priimek: SAMUEL KRALJ

Zodiakalno znamenje: bik

Najljubša hrana: sladoled

Najljubša pijača: Schweppes bitter lemon z vodo

Knjiga na nočni omarici: Priročnik za snemanje zvoka

Najljubši film: /

Najljubša televizijska oddaja: Crozza nel paese delle meraviglie

Najljubša gledališka predstava: Krojač za dame v izvedbi Slovenskega kulturnega kluba

Naj osebnost: /

Življenjsko geslo: Ne odlašaj na jutri, kar lahko storiš danes.

mladinskega trebenskega krožka in odbornik slovenskega kulturnega društva Primorec. V prostem času rad zbira evro kovance in pohaja s prijatelji. »Igral sem tudi tolkala in

odbojko, a sem to opustil zaradi avdio inženiringa,« je zaključil Samuel, ki poletnih počitnic še ni načrtoval, saj ga najprej čakata njegov hobi oz. delo. (av)

Dvajset centov na kilogram

Ajdovski Fructal in Kmetijska zadruga Vipava sta se dogovorila za odkup celotne količine ponujenih breskev in to po 20 centov za kilogram, kar je 15 odstotkov nad tržno vrednostjo, medtem ko cena breskev, ki so surovina za Fructalove izdelke Vipavske breskev, znaša 28 centov na kilogram. Omenjeni dodatek izhaja iz skupnega projekta Vipavske breskve, ki sta ga Fructal in Kmetijska zadruga uvedla lani septembra z izdelkom Fructal Natura 100% Vipavska breskev. Fructal je nabor izdelkov razširil še s Fructal Superiorjem Vipavska breskev ter ledenim čajem Vipavska breskev, pojasnjujejo v Fructalu, kjer so s z uvedbo te blagovne znamke želeli podpreti lokalno pridelovalno industrijo. Prodaja the izdelkov je presegla pričakovanja. Vipavski pridelovalci naj bi letos v odkup ponudili okoli 700 ton breskev, pridelek bo namreč manjši kot pretekla leta, tudi na račun zmanjševanja breskovih nasadov. Nekateri sadijari so namreč zaradi vse nižjih odkupnih cen drevesa enostavno požagali. (km)

Večer dvorne glasbe

V okviru festivala dvorne glasbe v organizaciji združenja Dramsam iz Gorice bo danes ob 21. uri v palači Attems v Gorici koncert z naslovom »Fanciulla io son. Corteggiamenti, lamenti e tradimenti«; nastopila bo skupina Quintana. Vstop bo prost.

GORICA - V KC Lojze Bratuž Drevi pod lipami filozof Evgen Bavčar

Profesor estetike in borec za pravice slepih živi v Parizu

Evgen Bavčar

ARHIV

Protagonist današnjega večera pod lipami Kulturnega centra Lojze Bratuž bo svetovno znani fotograf, esejist in kulturnik Evgen Bavčar. Iz Pariza, kjer živi od leta 1972, se pogosto vrača v domači Lokavec v Vipavsko dolino, vabilo organizatorjev, da bi obiskal goriško središče in spregovoril goriški čezmejni publiki, pa je sprejel z navdušenjem.

Evgen Bavčar je izobraževalec, kulturni delavec in umetnik, ki ponuja raznovrstne iztočnice za pogovor. V Parizu je med drugim predstavil številne slovenske umetnike, nenazadnje ima velike zasluge, da so v Franciji spoznali delo Borisa Pahorja, ki je vendarle prišel do slovesa tudi v Sloveniji. Bavčar zna veliko povedati tudi o usodi odličnih izobražencev, ki jih zunanji svet ceni, doma pa so v bistvu neznani. Veliko zna povedati o slovenski in evropski družbi, o njunih senčnih in sončnih straneh.

Evgen Bavčar je prodoren mislec in analitik današnjega družbenega, kulturnega in duhovnega dogajanja v Evropi. Je filozof in profesor estetike, zelo navezan ostaja tudi na slovenski prostor, na rodno Goriško in na Slovenijo. Njegov fotografski opus je nadvse poseben, poznan po vsem svetu, saj gre med drugim za dela, ki jih podpisuje umetnik, ki je slep od otroštva. Zanje je prejel nešteto nagrad, odlikovanj in priznanj, bil gost na številnih izvrstnih festivalih, srečanjih in kulturnih dogodkih. Bavčar je tudi borec za pravice slepih in slabovidnih.

Na večeru, ki ga prireja Kulturni center Lojze Bratuž in Krožek za družbena vprašanja Anton Gregorčič, se bo z njim pogovarjala časnica Erika Jazbar. Današnji večer pod lipami v Kulturnem centru Lojze Bratuž se bo začel ob 20.30.

GORICA - Na zadnjem srečanju ob kavi Inga Miklavčič Brezigar

Meščanstvo: slovensko in ne

Na skoraj stotih luksuznih straneh velikega formata je zgoščeno zabeleženih na desetine osebnosti in družin iz goriškega meščanskega sloja

Inga Miklavčič Brezigar in udeleženci srečanja

BUMBACA

Letos je bilo v Katoliški knjigarni na goriškem Travniku osem predstavitev knjig. Zadnje srečanje s knjigo ob kavi je potekalo v četrtek, 12. junija, ob prisotnosti avtorice Inge Miklavčič Brezigar, etnologinje in raziskovalke v Goriškem muzeju v Kromberku. Formalno naj bi šlo za katalog razstave o goriškem meščanstvu na prehodu iz 19. v 20. stoletje, dejansko gre za nekaj več. Gre za informativno izredno učinkovit povzetek vrste knjig, ki jih je prav prebrati za razumevanje onega obdobja, ko je bila slovenska narodna skupnost v Gorici in okolici gospodarsko in številčno najmočnejša.

Na skoraj stotih luksuznih straneh velikega formata je zgoščeno zabeleženih na desetine osebnosti in družin, ki so sodile v meščanski sloj zaradi svoje izobrazbe, umeščenoosti v mestno tkivo, premoženja, javnih funkcij ali zasebne poklicne uspešnosti. V večini primerov gre za Slovence, saj je bil to namen razstave in posledično publikacije, ne manjkajo pa tudi Italijani, Furlani in kakšen Nемец po narodnosti in jeziku. Vsekakor to ni biografski leksikon, saj se opisi ne omejujejo na življenjepise, temveč so osebnosti vtikane v dogajanje, odnose, ocene in tudi razprtije, čeprav je osnovna sporočilna nit usmerjena v poudarjanje povezanosti in enotnega kulturnega humusa. Tu pa tam je zaznati nekaj idealiziranja glede spoštovanja med različnimi jezikovnimi komponentami.

Tudi podatek, da je knjiga opremljena s 197 portreti, panoramami, pročelji stavb, listinami, interjerji, nošami in pohištvo nekaj pove. Marsikomu, na žalost, bodo podobne s podnapisi pravzaprav edini vir zanimanja, a za začetek spoznavanja okusov, barvitosti, oblik, navad, arhitekture in drugega je v publikaciji dovolj izzivov.

Avtorica ter lektor in šolnik Zoran Božič sta že ustaljenemu ducatu prisotnih živo posredovala vsebine in izhodišča, ki knjigo prevevajo, s poudarkom na zgodovinskem dogajanju in na mednacionalnih odnosih, saj se podnaslov glasi »med vrednotami in konfliktii«. V odgovorih na povpraševanje iz publike pa so prišli do izraza tudi gospodarstvo, sociala, zaposlovanje hišnih pomočnic, izobraževanje, uporaba prostega časa s turistiko, kavarniškim in gostilniškim življenjem, koncerti...

V spodbudo za vpogled v zaporedje obravnavanih osebnosti moramo opozoriti na že obče znane, kot so Gregorčič, Tuma, Lavrič, Gabršček, Sedej, družina Šantel, Missia, Ritter, Ascoli, brata Cossar, družina Coronini Kromberk in zlasti manj ali celo neznane, ki jih po nerazumljivi inerciji nikoli ne omenjamo ali zapišemo: škof Gollmayr, slikarji Grilc, Tratnik, Bucik in Klemenčič, družina Kos, filozof Michelstедter, publicist Luigi Bozzi... Srečanja s knjigo ob kavi se bodo nadaljevala v jesenskem času. (ar)

SMETI - Družba ISA Slovenski letaki tudi na območju goriške občine

Podjetje ISA se je kot znano odločilo, da ne bo več odvažalo črnih plastičnih vrečk: tako imenovani preostali suhi odpadki spadajo izključno v rumene (oziroma v primeru podjetij v rdeče) vrečke. Da bi javnost seznanili z odločitvijo, so goriškim gospodarstvom razposlali zgibanko: sprva samo v italijanski, naposled pa so pripravili tudi slovensko verzijo. V središču izdaja Primorskega dnevnika smo poročali, da so nam pri Isi pojasnili, da bodo slovensko gradivo delili le v občinah Doberdob, Sovodnje in Števerjan. Včeraj popoldne pa so nam sporočili, da so se zmotili in da slovenska besedila delijo tudi štandreskim gospodarstvom. Medtem nas je bralka z Oslavja obvestila, da je prav tako prejela slovensko gradivo. Zadržanemu zakonu bo torej morda zadoščeno. Tem bolje!

Medtem pa se na nekaterih goriških domovih baje hudejejo, ker so prejeli samo slovenski letak, ki ga ne razumejo. Del italijanskih besedil naj bi se namreč izgubil v poštnih skledih... (pd)

Susić ostaja trener BiH

SARAJEVO - Safet Sušić bo še dve leti selektor nogometne reprezentance Bosne in Hercegovine. Tako je po večurni razpravi odločil izvršni odbor nogometne zveze BiH in Sušiću ponudil dveletno pogodbo. »Odločili smo se nadaljevati sodelovanje. Dejal sem, da mi bo nekoč težko zapustiti to reprezentanco in ta trenutek še ni prišel. Odhod bo kot kaže počakal še dve leti, vmes bom ekipo peljal skozi kvalifikacije za evropsko prvenstvo 2016 v Franciji,« je po sestanku z vodstvom zveze dejal Sušić.

Neprizanesljivi Maradona

BUENOS AIRES - Na račun Brazilcev in njihovega poraza proti Nemčiji je bilo izrečenih veliko pikrih. Med tistimi, ki je ob porazu selecao najbolj užival, je bil tudi Diego Armando Maradona, za brazilske nogometne navdušence simbol osvojenih Argentinec. Pibe de Oro je takole komentiral končni 7:1. »Pri izidu 6:0 so hoteli prekiniti tekmo, ker se je končal prvi set,« se je pošalil. Zelo strog do Brazilije je bil tudi Jose Mourinho. »To je poraz, o katerem bodo naši sinovi še govorili čez 50 let.«

POLFINALE - Nizozemsko premagala po enajstmetrovkah

Argentina drugi finalist

Argentina - Nizozemska 4:2 po enajstmetrovkah (0:0, 0:0)

Argentina: Romero, Zabaleta, Demichelis, Garay, Rojo, Biglia, Mascherano, Perez (od 80. Palacio), Messi, Lavezzi (od 100. Maxi Rodriguez), Higuain (od 80. Agüero).

Nizozemska: Cillessen, de Vrij, Vlaar, Martins Indi (od 46. Janmaat), Kuyt, Wijnaldum, de Jong (od 60. Clasie), Blind, Sneijder, van Persie (od 95. Huntelaar), Robben.

SAO PAULO - Spet enajstmetrovke, a Nizozemska tokrat v vratih ni imela Kru-la in v finale proti Nemčiji se je uvrstila Argentina, ki bo po letih 1978 in 1986 v svojem četrtem finalu lovila svoj tretji naslov.

Redni del je bil zelo skop s priložnostmi. V prvem polčasu so Argentinci po enakovrednem začetku tekme v bistvu prevzeli niti igre v svoje roke in nadzorovali potek igre. Nizozemska se je, tako kot že v četrtfinalu proti Kostariki, opredelila za zelo previdno taktiko, presenetljivo odmaknjen od igre in neučinkovit je bil zlasti Robben, na prejšnjih tekmah daleč najboljši posameznik oranjev. Na drugi strani so Argentinci vse staveli na kakovost svojih napadalcev, kakšnega posebno organiziranega napada pa nismo gledali. Edina priložnost se je iz prostega strela ponudila Messiju, a je bil vratar Cillessen na mestu.

V drugem polčasu se je Nizozemska poskusila izvit iz argentinskega obroča. Trener van Gaal je Martinsa Indija, ki je dobil rumen karton, zamenjal z Janmaatom, po petnajstih minutah pa je igrišče zapustil tudi utrjeni de Jong. A so Argentinci potrdili, da imajo zelo dobro obrambo in oranžnim niso pustili veliko manevrskega prostora. Dobra priložnost se je tako ponudila Higuainu, ki pa je zadel zunanji del mreže. Prav v zadnji minuti pa je strel Robbna pravočasno odbil v kot Mascherano. A to je bilo vse. Dva strela proti vratom, eden v vrata, je obračun celotnih 90 minut. Podaljški so bili neizbežni, v njih je bila nevarnejša Argentina, a gol ni padel.

Lionel Messi sinoči precej v senci, a z bele točke ni zgrešil. Po enajstmetrovki so zadeli čez Garay, Agüero in Maxi Rodriguez, za Nizozemce pa sta zgrešila Vlaar in Sneijder

ANSA

Za 3. mesto

SOBOTA, 12. JULIJA

22.00 Brazilija - Nizozemska (Brasilia)

Finale

NEDELJA, 13. JULIJA

21.00 Nemčija - Argentina (Rio De Janeiro)

BRAZILIJA - Selektor Scolari po polomu ni iskal opravičil

»Neymar ni branilec«

Toda selektor ima štete ure - Najbolj so jo skupili prodajalci majic

BELO HORIZONTE - Brazilija je v torek proti Nemčiji doživela svoj najvišji poraz v zgodovini nogometnih svetovnih prvenstev. Ponižanje je popolno, razočaranje v državi nogometa enako veliko in razblinilo se so sanje o šestem naslovu - hexacampeau. V Braziliji nogometni navijači govorijo o novem Maracanazu, ki je primerljiv s porazom v finalu domačega prvenstva leta 1950, ko je Brazilijo pred 200.000 gledalci na Maracani v Rio de Janeiru ugnal Urugvaj z 2:1. Strokovnjaki in mediji so že začeli debatovati, ali je hujši poraz iz leta 1950 v Rio ali torkova tekma v Belo Horizonteju. Za poročevalca Radia Gaucha ni dvoma: »Nogometna šteta ura iz leta 1950 lahko zdaj počivajo v miru,« je dejal.

Žalost je velika tudi med nogometarji. »Običajno po porazu ne morem zaspati. Po tem porazu in to na prvenstvu, ki smo ga želeli osvojiti, pa ne morem niti jokati,« je dejal kapetan Thiago Silva, ki zaradi rumenih kartonov v polfinalu ni smel igrati. Razumel je množico na stadionu, ki so ga nekateri začeli zapuščati že po štirih nemških golih v vsega sedmih minutah. »Takrat smo popolnoma izgubili nadzor,« je dejal Scolari. Na vprašanje, če bi bil izid drugačen z Neymarjem, ki zaradi poškodbe ni igral, pa je odvrnil: »Ni razloga, da bi v to verjel. Neymar je napadalec in ne igra v obrambi.«

Toda usoda Scolarija se zdi zapetena, kljub temu, da je včeraj vztrajno opozarjal, da se je Brazilija letos v polfinalu SP uvrstila prvič po letu 2002 in da ni bilo vse slabo. Zamenja ga bo Tite, čistka bo tudi v moštvi. Ostal bo seveda Neymar, morda obrambna dvojica Thiago Silva in David Luiz, vse druge bodo zamenjali. Zdajšnjemu selektorju očita, da je v moštvi vpoklical vedno iste igralce in ni upošteval kakovostnejše igralce kot sta Ganso in Philippe Coutinho. Vendar treznejši opazovalci me-

nijo, da Scolari ni krivi, če Brazilija ne »rojeva« več novih talentov oziroma so se mnogi obetavni mladi izgubili po poti.

Dan po porazu ni manjkalo izredov jeznih navijačev, precej je bilo tudi navadnega kriminala. Podoba Hulka, ki je krasila vhod v sedež selecao, so uničili, avtobus z igralci so obmetali s pomarančami, nekaj je bilo tudi sežganih zastav. Najbolj so jo skupili prodajalci majic reprezentantov. Zanje že velja razprodaja. Najbrž pa ga ni Brazilija, ki bi jih oblekel.

BESEDNO PRVENSTVO

Bog

»Lepše bi bilo, če bi izgubili z 1 : 0 po zadetku, za katerega bi bil jaz kriv,« je dejal brazilski vratar Julio Cesar po porazu njegove reprezentance na tekmi proti Nemčiji. Poraz s 7 : 1 je bil za Brazilce šokanten, a zaradi njega vratar ni klet. Ravno obratno. »Zahvaljujem se Bogu, da mi

je dal priliko za igranje svetovnega prvenstva na domačih tleh,« se je vratar zahvalil vsemogočnemu.

To so očitno dnevi, ko se vsi zahvaljujejo. Tudi tisti, ki bi morali biti najbolj jezni. Vplivni ruski pop Alexander Shumsky se je prav tako zahvalil bogu, pa čeprav je ruska reprezentanca hitro in neslavno končala svoje prvenstvo. Pravoslavnega dušnega pastirja je zbudila v oči oprema nogometarjev raznih reprezentanc. »Če obuješ rožnate ali plave čevlje, je isto kot če bi oblekel modrček ali ženske spodnje hlačke,« je zapisal na ruski verski spletni strani. »Zato sem zadovoljen, da se je ruskim nogometarjem ponesečil nastop na svetovnem prvenstvu, ki se je izkazalo za prireditev istospolne ostudnosti.«

Za nekatere torej Bog še obstaja in pomaga. Nogometni bog pa je očitno umrl 8. julija 2014 po porazu Brazilije s 7 : 1. (PV)

Torre, Natisone e Collio

Terske doline

Ozemlje Terskih dolin se nahaja v osrednjem delu Julijskih Predalpe; na jugu sega do zadnjih urbanih območij videmskega pasu, na vzhodu se vzpenja vzdolž Nediških dolin in tako oblikuje slovensko-italijansko mejo, na severu jo gorska veriga Mužcev ločuje od doline Rezije, na zahodu pa meji s Huminskim območjem.

Ozemlje se razvija predvsem v smislu geografske širine in se vzpenja na vse višje nadmorske višine; južni del je tesno povezan (ne le v geografskem smislu) s spodnjo Vidensko nižino, medtem ko je severni del, ki se nahaja na večji nadmorski višini, znatno marginaliziran.

Po obliki in podobi je mogoče to območje prehodnih pokrajin, kjer so tako naravna kot antropna okolja zelo heterogena, sintetično razdeliti na štiri faciese, ki se kažejo na različnih geografskih širinah in nadmorskih višinah:

- nižinsko območje
- gričevnato območje
- podgorsko območje
- gorsko območje.

Za orografijo so torej značilne vzpetine, ki se dvigajo z nižine kot obronki pogorja in dosega vse večje nadmorske višine. Na splošno se na severnem in zahodnem delu razvijajo na oseh v smeri V-Z (alpski orogenski premiki), na jugu in vzhodu pa na oseh v smeri SV-JZ (dinarski orogenski premiki). Dolinski zarezi rek Ter in Karnahtha se tako vijeta v smeri S-J, potoki Lanja, Malina in Breg-Grivò pa zarezujejo vzpetine v smeri SV-JZ. Linije gorskih kompleksov so s severa proti jugu vse manj očitne in tudi nakloni se postopoma manjšajo; to je povezano s stopnjo erodibilnosti kamnin: apnenec in dolomit na severu,

južno pa sedimentni skladi (kalkarenit, lapor, peščenjak).

Opisana orografska razporeditev odločilno vpliva na klimo, zato sta od tega odvisni tudi lega človeških naselij in proizvodna namembnost ozemlja. S hidrografskega vidika spada območje te gorske skupnosti v porečje Soče in je razdeljeno na naslednja podporečja (z zahoda proti vzhodu): potoka Uran in Ledra, reka Ter (glavno podporečje), potok Karnahtha, potok Malina, reka Nediža in potok Breg-Grivò.

Površinska hidrografska mreža je torej zelo gosta, kar povzroča znatno orografsko kompleksnost, hkrati pa to tudi pomeni, da je vodovje bogato kot redkokje drugje in značilno zaznamuje krajino.

Nediške doline

Nediške doline se nahajajo na najvzhodnejšem robu dežele Furlanije Julijske krajine in povezujejo Čedad, nekdanji Forum Iulii, s Soško dolino v Sloveniji. Sklop, ki ga sestavljajo Nediška dolina in doline pritokov Nediže, Aborna, Kozica in Arbeč, je poseben dolinski sistem v obliki pahljace, ki se steka v južni smeri. Na severu kraljuje Matajur (1641 m), ki je postal pravi simbol teh dolin. Manjše gorske verige, ki ne presegajo 1100 metrov, ločujejo dolino od pritokov Nediže.

Posebna lega, zelenje, ki je ponekod travniško, drugod pa gozdno, naravoslovne poti in vodotoki nudijo veliko priložnosti za sprehode, pohode, izlete z gorskimi kolesom in športni ribolov.

Nediške doline so v deželi posebnost ne le zaradi enkratne geografske lege, ampak tudi po zgodovinsko-kulturnih značilnostih.

Posebnosti ozemlja so namreč spodbudile človeško naselitev že v prazgodovini; najstarejše naselje je votlina v skali, kjer se je človek mudil

že v paleolitikumu in neolitikumu - jama v Bjarču, nedaleč od Špetra Slovenov. Nediška dolina je bila pomembna trgovska povezava med Čedadom in Zgornjo Soško dolino vse do Noriških ozemelj že v predrimskih časih, kot pričajo starodavne sledi. Zaradi posebne lege in tesnega stika z vzhodnimi deželami je tukajšnje prebivalstvo doživelo številne pritiskne barbarskih plemen.

V 6. stoletju se je začelo prodiranje slovanskih plemen na furlansko ozemlje, ki so ga pozneje intenzivno in stalno kolonizirali. Pozneje so držala tudi v obdobju Oglejskih patriarhov in Beneške republike, pod katero se je na tem območju razvila posebna oblika samoupravljanja. Prav pod Serenissimo republiko Sv. Marka je Beneška Slovenija (it. Schiavonia Veneta) izpopolnila samostojnost svojih institucij, srenj in bank. V Nediških dolinah ljudje še danes ohranjajo svojo kulturo in tradicije, saj še govorijo slovenska narečja, poleg tega pa se izročilo ohranja v toponomastiki, v pesmih, verskih in posvetnih obredih, običajih in navadah...

Med najpomembnejšimi spomeniki tega ozemlja naj omenimo Landarsko jamo, ki ji krajani pravijo Sveti Ivan v Čele in je omenjena že v dokumentih iz 9. stoletja; ne gre le za le naravni, ampak tudi za zgodovinski, umetniški in verski spomenik. Zelo zanimive so tudi številne votivne cerkvice iz 15. in 16. stoletja, posejane po vsem ozemlju. Z naturalističnega in speleološkega vidika so poleg Landarske jame zanimive še številne druge naravne jame.

Nediške doline upravičeno nosijo to ime po reki, ki jih je zaznamovala tako z okoljskega kot z zgodovinskega vidika.

Brda

Brda je ime za gričevnat pas v pokrajini Gorica, ki se širi vzdolž slovenske meje med rekama Soča in Judrio (Idrija) z nizom manjših vzpetin, ki običajno gledajo proti jugu in so posebno primerne za specializirano in visokokakovostno vinogradništvo. Julijske Predalpe tik za njimi to območje ščitijo pred hladnimi severnimi vetrovi, bližina Jadranskega morja pa pozitivno vpliva na klimo, ki je blaga in zmerna, saj morski zrak preprečuje hitre temperaturne razpone. Peščena in lapornata tla, nastala v eocenu, in naravni naklon gričev so idealna podlaga za vinogradništvo: tukajšnji pogoji omogočajo pridelovanje vin, ki se po uglednosti, mehкости in nežnosti upravičeno uvrščajo med najbolj cenjena vina na svetu, in to že dalj časa.

V tretjem stoletju po Kristusu je cesar Maksimin, ki je bil na poti proti Oglelju, da bi ga oblegal, prečkal Sočo na mostu, ki je bil narejen iz sodov in kadi, zaplenjenih v okolici.

Po legendi naj bi trto furmint, ki je na bregovih Blatnega jezera pridobila ime Tocai, iz Števerjana prenesli na Madžarsko. Pravi se, da so v gradiščanskih vojnah Benečani na teh območjih plenili vino in da so bili polni sodi med najbolj cenjenimi pleni.

Sodobno vinogradništvo se je na Brdih začelo v drugi polovici 19. stoletja na pobudo grofa Teodora Latoura, ki je uvedel dragocene francoske in nemške sorte grozdja, s katerimi so nadomestili nekatere stare lokalne trte, ki so po kakovosti manj zanimive.

Ohranile pa so se tudi nekatere najbolj znane tradicionalne sorte, ki obstajajo še danes in se jih uspešno goji. Eden glavnih dogodkov, ki so zaznamovali razvoj visokokakovostnega vinogradništva na tem ozemlju, je bil četrti avstrijski enološki kongres v Gorici leta 1891.

Tedaj je po Evropi trte uničevala filoksera. Prav med kongresom so se odločili za cepitev znanih evropskih sort na deblo ameriške trte. Brda nudijo nešteto različnih itinerarijev, osredotočenih na enogastronomijo, naravo, šport, zgodovino, kulturo, versko in posvetno arhitekturo, ki se vijajo vzdolž Ceste vina in češenj, prve ustanovljene v Italiji. Ozemlje je zelo gostoljubno, saj je posejano z gostilnami in turističnimi kmetijami, kjer se dišeče jedi izražajo skozi različne etnične tradicije z izvrstnimi rezultati, poleg tega pa je tukaj veliko

vaških praznikov (šager), katerih glasba odmeva po mehkih gričih od maja do septembra. V Brdih je tudi veliko kulturnih in folklornih prireditev ter vinskih kleti, ki so pogosto tudi pravi arhitekturni dragulji.

Gričevnato območje Brd danes zajema sedem občin.

Gorica se nahaja na stičišču dveh naravnih komunikacijskih poti med vzhodom in zahodom, Soško in Nediško dolino, ki sta bili pomembni prehodni poti že v davnih časih. Prva zgodovinska omemba Gorice sega v leto 1001: gre za dokument, s katerim je germanski cesar Oton III podaril Oglejskemu patriarhu polovico naselja Gorica. Drugi dokumenti se nanašajo na Goriškega grofa Mainarda in segajo v leto 1127, ko se je najverjetneje začela gradnja gradu, ki je pozneje postal simbol mesta.

Geografske meje Goriške grofije so se pogosto spremenile, dokler niso leta 1500 Goriški grofje izumrli in je grofija prešla pod Avstro-ogrske cesarstvo. Po koncu prve svetovne vojne, ki je tragično in globoko zajela mesto in okolico, je bila Gorica priključena Italiji. Med drugo svetovno vojno je bila Gorica v središču ozemeljskih sporov, ki so se končali šele leta 1947 z vrnitvijo mesta Italiji po obdobju jugoslovanske okupacije, čeprav je od tedaj njegovo mestno tkivo ločeno na dva dela.

Gorica ima prav zaradi svoje zgodovine in vloge, ki jo je imela v preteklih stoletjih, pomembno in zanimivo arhitekturno in umetniško premoženje.

V Števerjanu, ki obdaja istoimenski grad iz 12. stoletja, kjer je danes mogoče prenočiti in kjer ima sedež znano vinarsko podjetje, se odpirajo čudoviti razgledi, poleg tega pa si je tukaj mogoče ogledati tudi zanimiv Muzej vina.

Med ovinki, kostanjevimi in akacijevimi gozdovi, vinogradi in sadovnjaki so še druga naselja, kot so Dolenje, Koprivno, Šlovrenc in Moš, s čudovitimi naravnimi okoljem in izrednimi razgledi, kjer je mogoče okusiti dober narezek in izvrsten kozarec vina.

V osrednjem delu Ceste vina in češenj je še staro mestece, polno zgodovine in tradicij - Krmin, ki je še danes najpomembnejši gospodarski in kulturni center Brd.

Pozdrav izrednega komisarja Sandra Rocca

Gorska skupnost Ter, Nediža in Brda zajema 25 občin, od katerih jih je 18 uvrščenih v seznam občin Furlanije Julijske krajine, v katerih je treba uveljavljati ukrepe za zaščito slovenske manjšine v skladu s 4. členom zakona št. 38/2001. Ob tem zakonu obstaja še deželni zakon št. 26/2007 - Deželna določila za zaščito slovenske jezikovne manjšine.

Vrednotenje kulturnih korenin in promocija poznavanja tako imenovanih manjšinskih jezikov je majhno orodje, s katerim pa lahko izpostavimo jezikovno identiteto kot vrednoto, ki jo je vredno štiti, kar velja tudi za izredno kulturno bogastvo in za krajevne jezikovne različice naših občin.

Italija je država, ki je v vseh pomembnejših zgodovinskih procesih kazala svoje različnosti: upoštevati razlike omogoča razumevanje starejše zgodovine in sodobnega sveta.

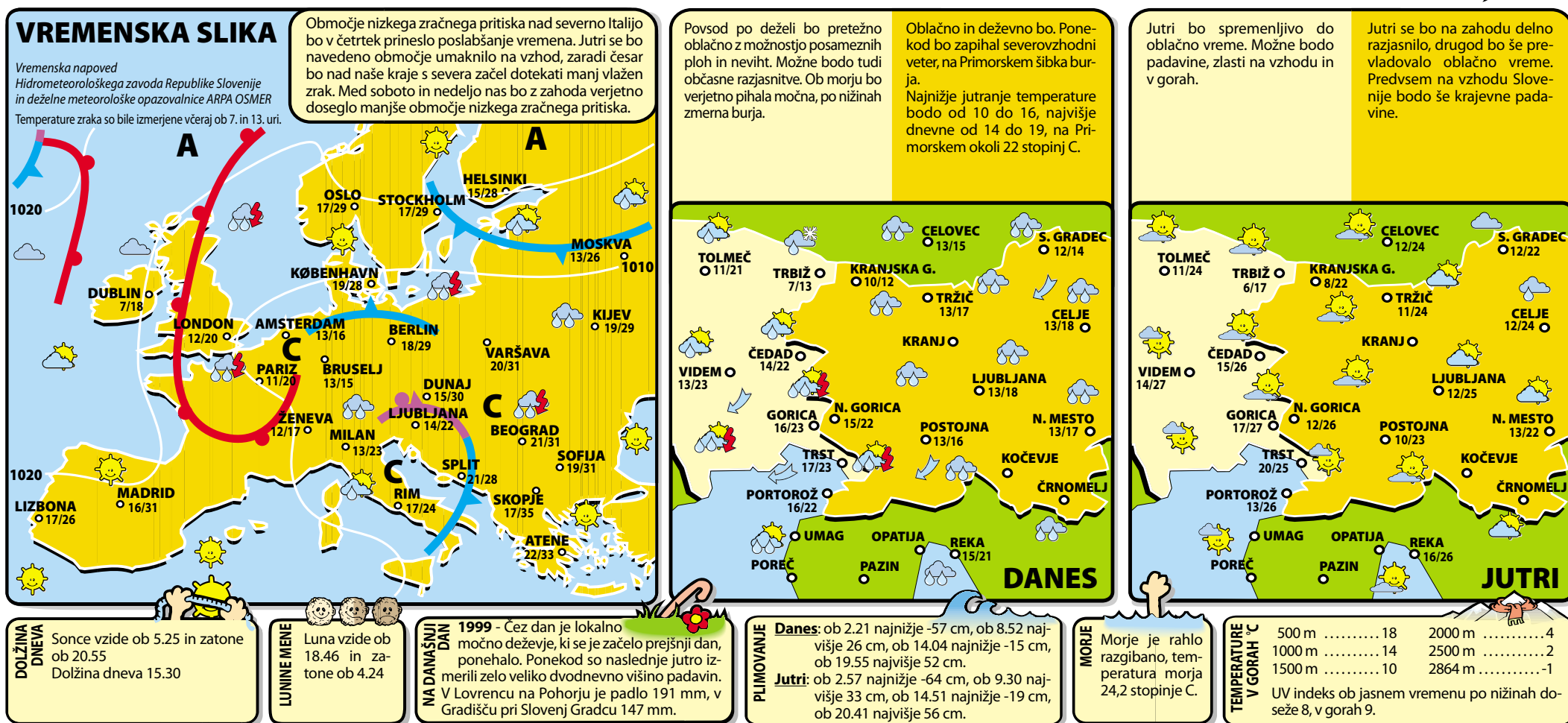
Naša ustanova je pokazala svojo občutljivost za kulturo in jezik in je skušala čim bolj uporabiti in optimizirati možnosti, ki jih nudi zakonodaja za zaščito slovenske manjšine.

Naj povemo, da ustanova upravlja sredstva iz 21. člena, namenjena financiranju ukrepov za socialni, ekonomski ali okoljski razvoj ozemlja, kjer živi slovenska jezikovna manjšina. Ukrepe za gospodarski razvoj so spremljali številni kulturni projekti, namenjeni predvsem vrednotenju krajevnih jezikovnih različic, in standardni projekti za zagon in upravljanje jezikovnih okenc in za organizacijo tečajev slovenskega jezika.

Dežela Furlanija Julijska krajina je v skladu s 8. členom zakona št. 38/2001 - *Uporaba slovenskega jezika v javni upravi* financirala ta projekt za širjenje institucionalnih in promocijskih informacij o naši gorski skupnosti v slovenskem periodičnem tisku.

Promocija ozemlja je postala danes pomembna tema, ki jo gre uresničevati z orodji, ki so na voljo, med katerimi je ta program. Končni cilj je spodbuditi poznavanje našega enkratnega območja ter informirati o že prirejenih in še predvidenih dogodkih in o kulturnih, športnih in socialnih prireditvah.

Gorska skupnost Ter, Nediža in Brda
Via Arengo della Slavia, 1
33049 Špeter (UD)
Tel. 0432 727552 - 727629
www.cm-torrenatisonecollio.it
info@cm-tnc.regione.fvg.it

Maradona bivše dekle obtožil, da ga je okradla

RIO DE JANEIRO - Legendarni argentinski nogometaš Diego Armando Maradona je nekdanje dekle obtožil kraje in zahteva njeno aretacijo, je v torek povedal njegov odvetnik. Triinpetdesetletni Maradona trdi, da mu je 22-letna Rocio Oliva ukradla več predmetov, tudi dragocene ure in diamantne uhane. »Lahko jo bodo pripravili kjerkoli. Zahtevali smo mednarodno tiralico in tožilec jo bo lahko posredoval tudi Interpolu,« je za postajo America TV povedal odvetnik Matias Morla. Kraja naj bi bila storjena v času, ko je par živel v Dubaju, kjer je Maradona delal kot promotor nogometa. Oliva, tudi ona je nogometašica, medtem pa se je vrnila v Argentino, vse obtožbe zanika. Še več, Maradono obtožuje, da jo je pretepal.

Slonček Dumbo bo na filmskem platnu spet letel

LOS ANGELES - Disneyjevo animirano klasiko o letečem cirkuškem slončku Dumbu bo v igrani priredbi pustvaril Ehren Kruger. Scenarij bo sledil originalni Dumbovi zgodbi, ki jo bodo razširili z »edinstveno družinsko zgodbo«, piše Hollywood Reporter. Uspeh računalniške animacije s CG tehnologijo, s katero so ustvarili realistične primare v filmu Vzpon planeta opic, je spodbudil igrano pustvaritev Disneyjevega najbolj priljubljenega slončka. Pisec scenarijev za franšizo Transformerjev bo napisal scenarij in z Justinom Springerjem film tudi produciral.

Kliknite za osvežitev.

Kjerkoli boste preživljali poletne dni, osvežite strani Primorskega dnevnika, kliknite na www.primorski.eu in se povežite s spletno izdajo časopisa. Dnevnik bo z vami, s svežimi novicami, prevetrenimi prispevki, cool rubrikami.

Naročnina na spletno izdajo dnevnika:

letna
naročnina
180 evrov

šestmesečna
naročnina
100 evrov

naročnina za
30 dostopov
22 evrov

Za tiste, ki so naročeni na tiskano izdajo je dostop brezplačen.

Več na naši spletni strani:

www.primorski.eu

Primorski
dnevnik

Dnevnik Slovencev v Italiji